

Tampereen ammattikorkeakoulu
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Nieminen Tomi

Kehittämishanke

Ensihoidon kenttäjohtajan erikoistumisopinnot

Opetussuunnitelma

Työn ohjaajat

Pekka Kalli

Jukka Kurenniemi

Tampere 11/2011

Tampereen ammattikorkeakoulu
Ammatillinen opettajakorkeakoulu
Opettajankoulutuksen kehittämishanke

Nieminen Tomi
Ensihoidon kenttäjohtajan erikoistumisopinnot
27 sivua + 20 liite sivua
Marraskuu 2011
Työn ohjaajat Pekka Kalli ja Jukka Kurenniemi

TIIVISTELMÄ

Tämän kehittämishankkeen tarkoituksena oli luoda Turun yliopistollisen keskussairaalan erityisvastuualueen tuleville ensihoidon kenttäjohtajille yhteinen ammattikorkeakoulutasoinen opetussuunnitelma. Tarve opetussuunnitelman tekemiselle syntyi keskusteluista Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ensihoidon vastuulääkärin sekä muiden alueen toimijoiden kanssa. Tarvetta lisäsi myös toukokuussa 2011 voimaan astunut uusi Terveydenhuoltolaki, sekä siihen perustuva asetus ensihoitopalvelusta. Edellä mainituissa laissa ja asetuksessa määrätään ensihoidon kenttäjohtamisen järjestämisestä sekä ensihoidon kenttäjohtajan koulutuksesta.

Opetussuunnitelman lähtökohtana oli suunnitella alueelliset tarpeet huomioiva, käytännön ensihoidon kenttäjohtamistoimintaa tukeva koulutus. Suunnitelman laadintaan on osallistunut joukko eri viranomaisten edustajia, terveydenhuollon ja erityisesti ensihoidon asiantuntijoita sekä opetuksen asiantuntijoita.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa on pitänyt vastata useisiin kysymyksiin. Tärkein näistä on ollut, miksi tämänkaltaista koulutusta tarvitaan? Lisäksi on pitänyt selvittää, mikä on tämän koulutuksen antama kompetenssi ja laadittava ydinainesanalyysi. Kehittämishankkeessa on otettu kantaa myös pedagogisiin ratkaisuihin ja opetuksen mitoittamiseen.

Hankkeen valmistuttua se on luovutettu Turun ammattikorkeakoulun terveysalan täydennyskoulutuspäällikön ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ensihoidon vastuulääkärin arvioitavaksi, onko opetussuunnitelma toteutettavissa? Mikäli suunnitelma toteutuu, jatkohaasteena on luoda toteutussuunnitelma, jossa pystytään huomioimaan yhteistyönä syntyneet koulutusideat ja tuottamaan käytännön ensihoidon kenttäjohtamista tukeva koulutus.

Asiasanat: opetussuunnitelma, ensihoito, kenttäjohtaminen

Sisällysluettelo

1 Johdanto	1
2 Kehittämishankkeen perusta	6
2.1 Hankkeen tavoitteet ja prosessin eteneminen	6
2.2 Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri	7
2.2.1 Ensihoitopalvelu.....	8
2.2.2 Ensihoidon kenttäjohtaja.....	9
2.3 Turun ammattikorkeakoulu	10
3 Opetussuunnitelma.....	12
3.1 Opetussuunnitelman laatiminen	12
3.1.1 Koulutuksen kompetenssi- ja ydinainesanalyysit	14
3.1.2 Opintojen mitoittaminen	18
3.2 Opetusmenetelmälliset ratkaisut	20
4 Yhteenveto	25
Lähteet.....	26
Liite: Ensihoidon kenttäjohtajan erikoistumisopinnot - opetussuunnitelma.....	28

1 Johdanto

Tämän kehittämishankkeen tarkoituksena oli luoda Turun yliopistollisen keskussairaalan erityisvastuualueen tuleville ensihoidon kenttäjohtajille yhteinen ammattikorkeakoulutasoinen opetussuunnitelma. Alustavasti tarve ensihoidon kenttäjohtajien opetussuunnitelmalle lähti keväällä 2010 käydyistä keskusteluista Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ensihoidon vastuulääkäriin ja projektipäällikön kanssa. Tämän lisäksi opetussuunnitelman laatiminen tuntui hyvältä jatkumolta keväällä 2010 valmistuneelle Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ensihoidon kenttäjohtajärjestelmäesitykselle (Nieminen & Raikaa 2010), jota olin laatimassa. Lopullinen tarve ensihoidon kenttäjohtajakoulutusohjelman järjestämiseen syntyi toukokuussa 2011 voimaan astuneesta uudesta Terveystieteiden laitoksen (1326/2010) sekä siihen perustuvasta Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksesta ensihoitopalvelusta (Sosiaali- ja terveysministeriö 2011). Varsinais-Suomen ensihoitopalvelun kokonaisuudistuksen suunnittelu –projektin (VEKSU) loppuraportissa esitetään alueellisen ensihoidon johtamisjärjestelmän luomista, jonka osana ensihoidon kenttäjohtaja toimii (Kamsula & Vuori 2011, 53-57.). VEKSU –projektin osana Nieminen ja Raikaa (2010, 23-24) tekivät selvityksen Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä toimiville ensihoitajille ja ensihoitolääkäreille, selvityksessä kävi ilmi tarve alueellisen ensihoidonjohtamiskoulutuksen järjestämiselle.

Tämän opetussuunnitelman tarkoituksena on luoda tuleville ensihoidon kenttäjohtajille ja ensihoitolääkäreille yhteinen ”työnäkö”, joka uskoakseni palvelee niin kenttäjohtajia kuin lääkäreitäkin, mutta ennen kaikkea niitä ihmisiä, jotka ovat äkillisesti sairastuneet tai vammautuneet ja ovat joutuneet turvautumaan ensihoitopalveluun. Hieman vastaavanlaisia erikoistumisopintoja ovat tarjonneet Kymenlaakson ammattikorkeakoulu Kotkassa ja Arcada Helsingissä.

Ensihoitopalvelulla on oltava ympäri vuorokauden toimivat ensihoidon kenttäjohtajat. Ensihoidon kenttäjohtajien tehtäviksi asetukset määrittelee hoitotason ensihoitajana toimimisen. Useamman ensihoitoyksikön tehtävillä toiminnan operatiivinen johtaminen. Viranomaisten välinen yhteistyö. Häätäkeskuksen tukemisen tilanteissa, joissa sairaanhoitopiirin ja Häätäkeskuslaitoksen välillä ennalta sovituista päivittäistoiminnan ohjeis-

tuksista joudutaan poikkeamaan, kuten tilanteissa, joissa ensihoitopalvelujen kysyntä ylittää käytettävissä olevat voimavarat. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2011.)

Ammatillisen täydennyskoulutuksen yleisenä tavoitteena on henkilöstön osaamisen varmistaminen ja lisääminen sekä ammattitaidon ylläpitäminen, kehittäminen ja syventäminen. Koulutuksen tulee perustua työntekijöiden koulutustarpeisiin ja tähdätä organisaation perustehtävän ja toiminnan kehittämiseen. Täydennyskoulutuksella voidaan edistää henkilöstön työhön sitoutumista, työmotivaatiota, työtyytyväisyyttä ja työhyvinvointia. (Laaksonen, Niskanen, Ollila & Risku 2005, 142.)

2 Kehittämishankkeen perusta

Hanke sai alkunsa jo keväällä 2010, jolloin kävin keskusteluja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ensihoidon vastuulääkäriin ja projektipäällikön kanssa. Silloin totesimme alueellisen koulutusohjelman tarpeelliseksi ja lupauduin viemään hanketta eteenpäin. Kehittämishankkeen suunnittelu Tampereen ammatillisessa opettajakorkeakoulussa tuli ajankohtaiseksi syksyllä 2010.

Talven ja kevään 2011 aikana hankin itselleni asiantuntijaryhmän kehittämishankkeeni tueksi. Asiantuntijaryhmässä on jäseniä Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiristä (3 henkilöä), Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin lääkäriyksiköstä (2 henkilöä), Turun yliopiston lääketieteen tiedekunnasta (1 henkilö), Turun ammattikorkeakoulun terveystalouden toimipisteestä (2 henkilöä), Varsinais-Suomen pelastuslaitokselta (3 henkilöä), Varsinais-Suomen poliisilaitokselta (1 henkilö), Varsinais-Suomen hätäkeskuksesta (1 henkilö), Länsi-Suomen merivartiostosta Meripelastuskeskus Turku (1 henkilö) sekä Turun kaupungin sosiaalipäivystyksestä (1 henkilö).

Asiantuntija ryhmä valikoitui osittain aikaisempien kontaktieni pohjalta, lisäksi keskustelin sopivista henkilöistä Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ensihoidon vastuulääkäriin ja projektipäällikön kanssa sekä tiedustelin eri tahoilta kiinnostusta osallistua hankkeeseen, jolloin asiantuntijan valinta tapahtui organisaation omasta toimesta.

2.1 Hankkeen tavoitteet ja prosessin eteneminen

Hankkeen tavoitteena on luoda ammattikorkeakoulutasoiset erikoistumisopinnot, jonka laajuus on 30 opintopistettä. Erikoistumisopintojen on tarkoitus täydentää tutkintojärjestelmää syventämällä ja laajentamalla ammattiosaamista. Ensihoidon kenttäjohtajan erikoistumisopintojen tarkoituksena on luoda tuleville ensihoidon kenttäjohtajille ja koulutukseen mahdollisesti osallistuville ensihoitolääkäreille yhteinen toimintamalli erilaisissa ensihoidon päivittäistilanteissa sekä suuronnettomuus- ja häiriötilanteissa. Tarkoituksena on, että ensihoidon johtamistoiminta Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri-

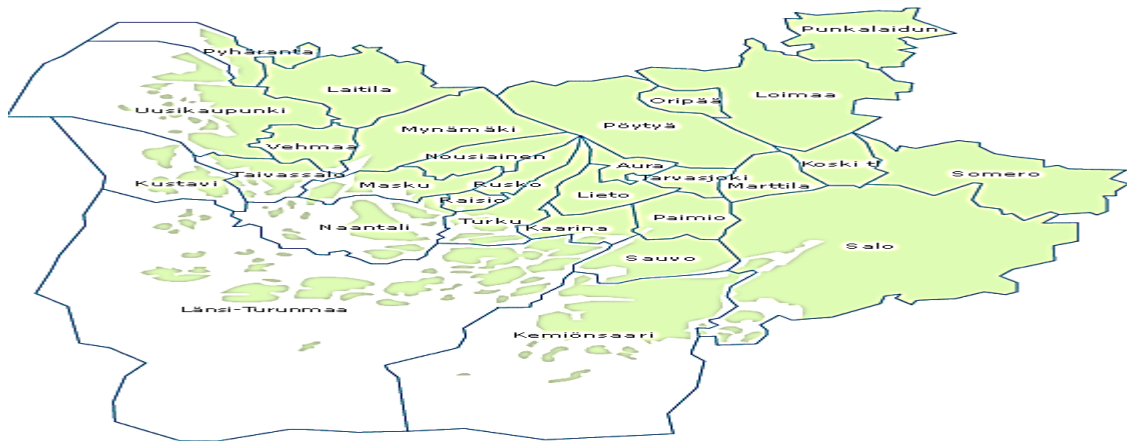
rin sisällä olisi samankaltaista. Tavoitteena on saada erikoistumisopinnot toteutettua opetus- ja kulttuuriministeriön tukemina erikoistumisopintoina Turun ammattikorkeakoulussa syksystä 2012 alkaen.

Asiantuntijaryhmä on työn edetessä kommentoinut oman ammattialansa näkökulmasta opetussuunnitelman kehittymistä. Asiantuntijaryhmä on ohjannut opetussuunnitelman sisällön muotoutumista antamalla ohjeita ja ehdotuksia suunnitelman eteenpäin viemiseksi. Muotoutumisprosessi alkoi helmikuussa 2011 ja jatkui lokakuuhun 2011 saakka. Maaliskuussa 2011 olin yhteydessä Turun ammattikorkeakoulun terveystalon aikuis-koulutuksen koulutuspäällikköön sekä täydennyskoulutuspäällikköön, jotka alustavasti lupasivat tukea hanketta. Syyskuussa 2011 lähetin asiantuntijaryhmäläisille lähes valmiin opetussuunnitelman luettavaksi sekä kommentoitavaksi ja lokakuussa viimeistelin suunnitelman.

Marraskuussa 2011 luovutin opetussuunnitelman Turun ammattikorkeakoulun terveystalon täydennyskoulutuspäällikölle sekä Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ensihoidon vastuulääkärille. Mikäli opetussuunnitelma saa rahoituksen ja toteutuu, olen lupautunut laatimaan toteutussuunnitelman tai avustamaan sen valmistelussa.

2.2 Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri (VSSHP) on 29 kuntaa ja kaupunkia käsittävä kuntayhtymä, johon kuuluu lisäksi Turun yliopisto. Alueella elää noin 460 000 asukasta. Sairaanhoitopiirin alueella on 24 terveyskeskusta, 4 aluesairaala sekä Turun yliopistollinen keskussairaala. VSSHP järjestää laissa säädetyt erikoissairaanhoidon palvelut omalla toimialueellaan. Varsinais-Suomen kanssa samaan erityisvastuualueeseen kuuluu myös Satakunta. Nämä kaksi aluetta huolehtivat lainmukaisten erityistason sairaanhoitopalvelujen saatavuudesta omalla alueellaan. (Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri 2011 [viitattu 13.9.2011].) Kuvassa 1. on esitettyä karttakuvana Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri.

Kuva 1. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueen kunta kartta. (Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri 2011 [viitattu 13.9.2011].)

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueen suurimpia kaupunkeja asukasluvultaan ovat Turku 175 738 asukasta, Salo 54 749 asukasta, Kaarina 30 416 asukasta ja Raisio 24 105 asukasta. Muista kaupungeista ja kunnista 10 000 asukasta on Naantalissa (n. 18 000), Loimaalla (n. 17 000), Uudessakaupungissa (n. 16 000), Liedossa (n. 16 000), Länsi-Turunmaalla (n. 15 000) sekä Paimiossa (n. 10 000). Lopuissa kunnissa on alle 10 000 asukasta, pienimpänä Kustavi alle 1 000 asukasta. (Varsinais-Suomen liitto 2011 [viitattu 9.11.2011].) Sairaanhoitopiirin alueen kunnista kaikki muut paitsi pohjoisosassa sijaitseva Punkalaidun kuuluu Varsinais-Suomen maakuntaan. Punkalaidun on osa Pirkanmaan maakuntaa. (Punkalaidun 2011 [viitattu 13.9.2011].)

2.2.1 Ensihoidopalvelu

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoidopalvelusta (Sosiaali- ja terveysministeriö 2011) määrää ensihoidopalvelun sairaanhoitopiirin tuottamaksi toiminnaksi. Sairaanhoitopiirin on vastattava ensihoidovalmiuden ylläpitämisestä alueellaan sekä johdettava ensihoidopalvelun operatiivista toimintaa. Sen on vastattava ensihoidopalvelun päivittäistoiminnasta ja poikkeavista erityistilanteista ja niihin varautumisesta. Sairaanhoitopiirin on sovittava toimintamalleista eri viranomaisten kanssa, jotta potilaille turvataan riittävä ensihoito muiden viranomaistahojen johtamissa ja suorittamissa tehtävissä.

Ensihoidopalvelulle laaditaan alueellinen palvelutasopäätös, jonka tulee määritellä ensihoidopalvelun saatavuus, taso ja sisältö toiminta-alueella. Palvelutasoon vaikuttaa alu-

eella vakituisesti oleskeleva väestö ja sen ikärakenne, vapaa-ajan asutus ja matkailu, liikenteelliset seikat sekä alueen erityiset onnettomuusriskit. Lisäksi palvelutasossa pitää huomioida muiden viranomaisten riskianalyytit ja näkökulmat. Asetuksessa määrätään myös ensihoitopalvelun toimintayksiköt, joita ovat ensivasteyksiköt, perus- ja hoitotason ambulanssit, kenttäjohtoyksiköt ja lääkäriyksiköt. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2011.)

2.2.2 Ensihoidon kenttäjohtaja

Ensihoitopalvelulla ei ole vanhan säädöspohjan aikana virallisesti omaa kenttäjohtaja-järjestelmää, vaikka esimerkiksi pelastustoimella ja poliisilla on sellaiset. Terveysterveys- ja ensihoitoasetus muuttavat käytäntöä siten, että sairaanhoitopiirin on palvelutasopäätöksessään arvioitava tarvittavien kenttäjohtajien määrä. Ensihoitopalvelun johtamisen tulee olla terveydenhuollon itsensä toteuttamaa. Ennen uudistusta terveydenhuollon kenttäjohtaja toimintaa on ollut lähinnä pelastuslaitoksella, mutta mm. toimivalta-asiat ovat valtakunnallisestikin epäselviä.

Ensihoitopalvelulla on oltava ympäri vuorokauden toimivat ensihoidon kenttäjohtajat. Ensihoidon kenttäjohtajien tehtäviksi asetetaan määrittelee hoitotason ensihoitajana toimimisen. Useamman ensihoitoyksikön tehtävillä toiminnan operatiivinen johtaminen. Viranomaisten välinen yhteistyö. Häätäkeskuksen tukemisen tilanteissa, joissa sairaanhoitopiirin ja Häätäkeskuslaitoksen välillä ennalta sovituista päivittäistoiminnan ohjeistuksista joudutaan poikkeamaan, kuten tilanteissa, joissa ensihoitopalvelujen kysyntä ylittää käytettävissä olevat voimavarat. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2011.)

Asetuksessa (Sosiaali- ja terveysministeriö 2011) määritellään ensihoitopalvelun kenttäjohtajan koulutus seuraavasti: Kenttäjohtajan on oltava ensihoitaja AMK tai terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettu laillistettu sairaanhoitaja, joka on suorittanut hoitotason ensihoitoon suuntaavan vähintään 30 opintopisteen laajuisen opintokokonaisuuden yhteistyössä sellaisen ammattikorkeakoulun kanssa, jossa on opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaisesti ensihoidon koulutusohjelma. Lisäksi kenttäjohtajalla on oltava riittävä ensihoidon hallinnollinen ja operatiivinen osaaminen ja tehtävän edellyttämä kokemus. Erikoistumisopinnojen tarkoituksena on vastata ensihoidon hallinnollisen ja operatiivisen osaamisen varmistamiseen.

2.3 Turun ammattikorkeakoulu

Turun ammattikorkeakoulun perustana on Turun teknillinen oppilaitos, Turun ammatti-instituutti, Turun kauppaoppilaitos, Turun taiteen ja viestinnän oppilaitos ja Turun terveydenhuolto-oppilaitos. Turun ammattikorkeakoulun toiminta on vakinaistettu 1997. Sillä on toimintaa Turun lisäksi seitsemässä kunnassa. Ammattikorkeakoulussa opiskelee noin 9 500 opiskelijaa ja siellä työskentelee noin 800 erialan asiantuntijaa. Ammattikorkeakoulun arvoiksi on valittu asiakaslähtöisyys, ammatillisuus, tuloksellisuus, yhteisvastuullisuus ja vaikuttavuus. (Turun ammattikorkeakoulu 2011 [viitattu 14.9.2011].)

Turun ammattikorkeakoulun strategisessa suunnitelmassa huomioidaan mahdollisuudet reagoida äkilliseen rakennemuutokseen. Lisäksi koulutuksen painopisteet määritellään yhteisen alueellisen ennakkoinnin pohjalta, ja niiden tulee tukea Turun talousalueen elinkeinoelämän, julkisen sektorin, kulttuurin ja kestäväen kehityksen painopisteitä ja osaamisopijaa sekä toisen asteen oppilaitosten ja yliopistojen alueellisia koulutusväyliä. (Turun ammattikorkeakoulu 2011 [viitattu 14.9.2011].)

Ammattikorkeakoululaki (351/2003 [viitattu 16.9.2011]) velvoittaa ammattikorkeakoulut varsinaisen opetustehtävän lisäksi ottamaan huomioon alueelliset elinkeino- ja työelämän tarpeet niin lisä- kuin täydennyskoulutuksenkin suhteen. Edelleen laissa määritellään ammattikorkeakoulun velvoite järjestää aikuisille suunnattua koulutusta ja työelämää tukevaa tutkimus- ja kehitystoimintaa. Tässä kehittämistehtävässä työelämä- lähtöisyys on kaiken toiminnan kulmakivi. Perusteita uuden aikuisille suunnatun koulutusohjelman aloittamisesta on käsitelty seuraavassa luvussa.

Turun ammattikorkeakoulun terveystalon toimipisteet sijaitsevat Turussa ja Salossa. Terveystalolla on seitsemän suomenkielistä koulutusohjelmaa Turussa ja yksi Salossa, lisäksi Turussa on yksi englanninkielinen koulutusohjelma. Turussa on myös ylemmän ammattikorkeakoulun koulutusohjelma. Ammattikorkeakoulun terveystalon täydennyskoulutuskeskus tarjoaa Turussa ja Salossa useita opetusministeriön tukemia erikoistumisopintoja, joiden laajuus vaihtelee 30 opintopisteestä 60 opintopisteeseen. Niiden tarkoituksena on täydentää tutkintojärjestelmää tarjoamalla aikuisopiskelijoille mahdollisuus syventää ja laajentaa ammattiosaamistaan. (Turun ammattikorkeakoulu 2011 [viitattu 14.9.2011].)

tattu 14.9.2011].) Turun ammattikorkeakoulu on yksi niistä ammattikorkeakouluista, jossa on opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaisesti ensihoidon koulutusohjelma.

3 Opetussuunnitelma

Opetusministeriön (2005, 9) työryhmä laati suomalaisille korkeakouluopinnoille viitekehysten, jossa uutena näkökulmana oli tutkinnoille asetettujen osaamistavoitteiden ja tutkintojen tuottamien yleisten oppimistulosten ja kompetenssien kuvaus. Täydennyskoulutussuunnitelmaa laadittaessa voi mielestäni käyttää näitä ajatuksia sovelletusti. Aluksi pitää esittää kysymys, miksi tätä koulutusta tarvitaan, tähän olen pyrkinyt vastaamaan johdannossa ja kehittämishankkeen perusta luvussa.

Opetussuunnitelma on koulutusta, opetusta, opiskelua ja oppimista ohjaava ja määrittävä toimintasuunnitelma. Opiskelijan näkökulmasta opetussuunnitelma tarkoittaa opiskelijalle oppimiskokemuksia tarjoavien tilanteiden suunnittelua. (Karjalainen 2007, 26.) Opetussuunnitelmassa kuvataan käytetyt opetusmenetelmät ja oppimisen arvioinnin muodot, lisäksi sitä laadittaessa on tärkeää tiedostaa kenelle opetussuunnitelmaa laaditaan (Karjalainen 2007, 27-28). Opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee pohtia myös sitä, millaista osaamista koulutuksen tulisi tuottaa (Karjalainen 2007, 65).

Opiskelijalle opetussuunnitelma tarkoittaa opinto-opasta tai sen pohjalta laadittua henkilökohtaista opintosuunnitelmaa. Se auttaa hahmottamaan opintojen muodostaman kokonaisuuden. Opettajalle opetussuunnitelman tulisi olla opetuksen toteuttamisen apuväline. Opettajan työote täsmentää ja rajaa opetussuunnitelmaa ja hänen antamaansa opetusta osalta sekä sisällöllisesti että pedagogisesti. Opetus on suunniteltu opiskelijan oppimista varten, opiskelijan oppimistyön tukemista varten. Tämän vuoksi opetuksen kulku pitää olla joustavaa ja mukautua tilanteisiin ja osallistujien erityisiin vaatimuksiin (Karjalainen 2007, 30, 33-34.).

3.1 Opetussuunnitelman laatiminen

Turun ammattikorkeakoulun (2001 [viitattu 14.9.2011]) mukaan opetussuunnitelma kuvaa opintojen rakennetta, tavoitteita ja sisältöalueita. Siinä määrätään opintokokonaisuuksien tai opintojaksojen tavoitteet, laajuus opintopisteinä, käsiteltävät aihekokonaisuudet (sisältö), edeltävyys ehdot, opetuksen ja harjoittelun määrä sekä hyväksymisen edellytyksenä vaadittavat suoritukset (Turun ammattikorkeakoulu 2001, [viitattu

14.9.2011]). Määritellyt keskeiset osaamisalueet ja osaamisvaatimukset muodostavat pohjan koulutuksen yleisille tavoitteille. Tavoitteiden asettaminen on käytännössä osaamisalueiden ja tavoitteiden selkeää muotoilua. Opiskelijan kannalta ne toimivat työskentelyä ohjaavina ja motivoivina suunnan antajina. Tavoitteet on hyvä ilmaista koulutuksen tuottavana osaamisena. (Harjulahti 2007, 7 [viitattu 14.9.2011].)

Karjalainen (2007, 63) kuvaa täydelliseksi opetussuunnitelmaprosessiksi tilannetta, jossa koulutusta lähdetään suunnittelemaan ”puhtaalta pöydältä”. Taulukossa 1. on kuvattu Karjalaisen esittämä täydellinen opetussuunnitelmaprosessi. Kehittämishankkeen liitteenä (Liite 1) olevaa opetussuunnitelmaa laatiessani pyrin huomioimaan Karjalaisen esittämän prosessin. Aluksi määrittelin asiantuntijaryhmäni kanssa koulutuksen perustehtävän (johdanto ja kehittämishankkeen perusta). Laadin koulutuksen kompetenssien kuvauksen (3.1.1.). Opetussuunnitelmamallin määrittelyä ja opetusmenetelmällisiä ratkaisuja kuvaan 3.2 luvussa. Kuormittavuuteen olen paneutunut alaluvuissa 3.1.2. Opetussuunnitelma viestintään ja arviointiin palaan yhteenveto-osiossa.

Taulukko 1. Täydellinen opetussuunnitelmaprosessi (Karjalainen 2007, 62-63).

<p>1. KOULUTUKSEN PERUSTEHTÄVÄN MÄÄRITTELY</p> <p>Suunniteltavan koulutuksen perustehtävän, sen sosiaalisen tilauksen tai olemassaolon perusteen analysointi ja kirjaaminen. Miksi tällaista koulutusta tarvitaan? Mihin tulevaisuuden odotuksiin ja tarpeisiin se vastaa? Perustehtävä voi nousta ammatillisista ja / tai tieteellisistä lähtökohdista, ja se voi olla filosofisesti tai käytännöllisesti painottunut.</p>
<p>2. KOMPETENSSIEN JA YLEISTAVOITTEIDEN MÄÄRITTELY</p> <p>Sen osaamisen, kompetenssien, analysointi ja kirjaaminen, jota koulutuksella tulisi tuottaa, jotta se täyttäisi perustehtävänsä.</p> <p>Kompetensseja vastaavien yleisten tavoitteiden (laadulliset, määrälliset) muotoilu ottaen huomioon koulutukseen käytettävissä olevat resurssit. Resurssit ovat rahan lisäksi kaikki koulutuksen puitetekijät sekä opiskelijan ja opetuksen aikaresurssit.</p>
<p>3. OPETUSSUUNNITELMAMALLIN MÄÄRITTELY</p> <p>Millainen opetussuunnitelman rakenne parhaiten soveltuu vaadittavien kompetenssien tuottamiseen ja tavoitteiden saavuttamiseen annetussa ajassa, käytettävissä olevilla resursseilla.</p>

<p>4. OPINTOKOKONAISUUKSIEN JA OPPIKURSSIEN SISÄLTÖJEN, KUORMITTAVUUDEN JA TYÖTAPOJEN MÄÄRITTELY</p> <p>Vaadittavista kompetensseista johdettavien osaamisalueiden määrittely opintokokonaisuuksiksi, joille varataan tarvittava ja kokonaistuntimäärän puitteissa mahdollinen aikaresurssi. Valitusta opetussuunnitelmamallista riippuu, kuinka opintokokonaisuudet ja opintojaksot käytännössä rakennetaan.</p> <p>Opintokokonaisuuksien ja oppikurssien selkeiden, realististen ja opiskelijaa motivoivien tavoitteiden sekä ydinaineksen ja mitoituksen määrittely. Työtapojen ja oppimisen arviointimenetelmien suunnittelu.</p>
<p>5. OPETUSSUUNNITELMAVIESTINTÄ</p> <p>Opetussuunnitelman viestiminen eri intressiryhmille ja yhteistyökumppaneille. Kurssikuvausten kirjoittaminen opiskelijaa varten opinto-oppaaseen.</p>
<p>6. OPETUSSUUNNITELMAN ARVIOINNIN JA KEHITTÄMISEN MÄÄRITTELY</p> <p>Opetussuunnitelman jatkuvan arvioinnin, kehittämisen ja päivityksen suunnittelu. Opiskelijoiden, opettajien ja sidosryhmien osallistumisen rakenteiden suunnittelu.</p>

3.1.1 Koulutuksen kompetenssi- ja ydinainesanalyysit

Koulutussuunnitelmaa luotaessa tulee määritellä koulutuksen keskeiset osaamisalueet ja vaatimukset, ne muodostavat pohjan koulutuksen yleisille tavoitteille. Tavoitteiden asettaminen on kompetenssien selkeää muotoilua sekä koulutettavaa että kouluttajaa varten. (Harjulahti 2007, 7 [viitattu 14.9.201].) Asiantuntijat tekevät kompetenssianalyysin useimmiten yhteistyönä, ja intressikenttää sidosryhmineen käytetään laajemmin hyödyksi kuin vain mahdollisen suunnitteluryhmän edustuksen kautta (Karjalainen 2007, 67). Oheisessa taulukossa on esitetty ensihoidon kenttäjohtaja – erikoistumisopintojen kompetenssit. Kompetenssianalyysissa ensihoidon kenttäjohtajan kompetensseiksi saatiin viisi eri aluetta. Alustavassa asiantuntijaryhmälle lähetetyssä taulukossa osa-alueita oli kuusi, joista yhdestä päätettiin luopua tämän koulutuksen puitteissa. Kuudentena osa-alueena oli hoidollinen osaaminen, tästä päätettiin luopua, koska nähtiin tärkeämmäksi keskittyä ensihoitopalvelun toimintojen johtamisosaamiseen. Asiantuntijaryhmän lääkärijäsenien mielestä ensihoidon kenttäjohtajien hoidollinen osaaminen on tärkeää, mutta sen varmistaminen ja kouluttaminen on helpompi suorittaa sairaalassa tapahtuvana työpaikkakoulutuksena.

Taulukko 2. Ensihoidon kenttäjohtajan opetussuunnitelman kompetenssit

Erikoistumisopintokohtaiset kompetenssit	Osaamisalueen kuvaus
Päivittäis- ja tilannejohtaminen	Kenttäjohtaja hallitsee ensihoidon ja päivystysalueen johtamisjärjestelmän. Osaa alueellisen potilasohjauksen. Osaa suunnitella ja johtaa ensihoidon toimintaa erilaisissa päivittäistilanteissa.
Päivittäistoimintojen hallinta	Kenttäjohtaja hallitsee toimintaa ohjaavan lainsäädännön ja ohjeistukset. Osaa käyttää toiminnan kannalta tärkeitä tietoteknisiä välineitä ja ohjelmistoja. Osaa yhteistyön muiden toimijoiden kanssa, sekä hallitsee asiakaspalvelun.
Valmiussuunnittelu ja varautuminen	Tuntee sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnitelmat ja varautumisen. On tietoinen muiden viranomaisten valmiussuunnitelmista ja varautumisesta.
Viranomaisyhteistyö	Kenttäjohtaja hallitsee viranomaisyhteistyön toimintatavat, tuntee eri viranomaisten toimintaa ohjaavat lait ja säädökset. Osaa viranomaisviestinnän.
Suuronnettomuusjohtaminen	Kenttäjohtaja hallitsee toiminta-alueen lääkinnällisen pelastustoiminnan johtamisen suurissa monipotilas- ja suuronnettomuustilanteissa. Osaa toiminnan ensihoidon tilannekeskuksessa.

Koulutuksen keskeinen oppiaine on ydinainesta, jonka hallinta on tavoitteena. Ydinaineksella pyritään takaamaan koulutuksen laatu ja linjakkuus, sillä tuotetaan tavoiteltava osaaminen. Ydinaineksesta voidaan tehdä ydinainesanalyysi, sen tarkoituksena on toimia opetuksen suunnittelun pohjana ja työn helpottajana. (Harjulahti 2007, 8-9 [viitattu 14.9.201].) Ydinaines kattaa ainoastaan ne tiedot ja taidot, joiden hallitseminen on välttämätöntä. Hallitseminen tarkoittaa ymmärtävää oppimista ja pysyviä oppimistuloksia. Ymmärtävä oppiminen on välttämätöntä uusien tietojen omaksumisen kannalta. Se mahdollistaa myös kriittisen työskentelyn ja tiedon soveltamisen käytäntöön. (Karjalainen 2007, 80.) Ydinainesanalyysi helpottaa opettajaa hahmottaan opintojen työmäärän suhteessa varattuun aikaan (Karjalainen 2007, 82).

Taulukko 3. Ydinainesanalyysi. (Mukailtu Harjulahti 2007, 9 [viitattu 14.9.2011].)

Opintokokonaisuus	Ydinaines Tarvitaan ehdottomasti, jotta myöhemmin tuleva on mahdollista ymmärtää ja opiskelija voi laajentaa ja syventää osaamistaan.	Täydentävä tietous Lisää teoreettisia yksityiskohtia ja selventää harvinaisempia sovelluksia.	Erityistietämys Syventää jonkin alueen hallintaa.
Päivittäis- ja tilannejohtaminen: Ammatillisen osaamisen näkökulma	Tuntee ensihoidon kenttäjohtajan roolin ja vastuun. Hallitsee viranomaisviestinnän päivittäistilanteissa. Osaa suunnitella ja johtaa päivittäistoimintaa. Hallitsee ensihoidon ja päivystysalueen johtamisjärjestelmän. Osaa potilasohjauksen, konsultaatiot ja hoito-ohjeistuksen. Osaa toimia hoitoryhmän johtajana.	Hallitsee tilannetiedustelun, osaa muodostaa tilannekuvan, ylläpitää sitä ja välittää sitä.	Tuntee alueensa terveystoimen päivystyspisteiden toiminnan. Hallitsee ensihoidon tilannekeskuksen toiminnan.
Teoreettisen osaamisen näkökulma	Ensihoitokeskuksen ohjeistukset, terveydenhuoltolaki, asetus ensihoitopalvelusta, viestiohjeet (valtakunnallinen, alueelliset), alueelliset valmiussopimukset, potilasohjausohjeet, konsultaatio-ohjeet, hoito-ohjeet.	Karttajohtaminen, reaaliaikaisen paikannusohjelman käyttö, tilannekuvatyökalujen käyttö.	Päivystyspisteiden toimintaohjeet. Ensihoidon tilannekeskuksen toimintaohjeet.
Päivittäistoimintojen hallinta: Ammatillisen osaamisen näkökulma	Hallitsee käytössä olevat tietokannat ja ohjelmistot. Hallitsee psykososiaalisen tuen hoitoon ohjauksen. Hallitsee työsuojelulain, tietää oman vastuunsa työturvallisuuden varmistajana ja työturvallisuusrikkeiden raportoijana. Tuntee asiakaspalautejärjestelmän. Edistää potilasturvallisuutta.	Hallitsee henkilöstöjohtamisen siltä osin kuin se kuuluu työnkuvaan. Tietää terveydenhuollon tiedottamisen periaatteet ja osaa toimia tiedotustilanteissa.	Ymmärtää työhyvinvoinnin merkityksen työssään. Tuntee Crisis Resource Management (CRM) -käsitteen ja ymmärtää sen mahdollisuudet ensihoidossa.

<p>Teoreettisen osaamisen näkökulma</p>	<p>Tietokantojen ja ohjelmistojen ohjeet. Psykososiaalisen tuen alueelliset hoitotoimintasuunnitelmat ja ohjeet. Työsuojelulaki, lääkintälaitteiden turvallisuusohjeet, Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ohjeistus asiakaspalautteen vastaanottamisesta ja siihen vastaamisesta. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen työkaluja potilasturvallisuuden edistämiseen.</p>	<p>Työehtosopimus, sairaanhoitopiirin ohjeistukset henkilöstöjohtamisesta. Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä, laki potilaan asemasta ja oikeuksista, tiedotussuositukset.</p>	<p>Esimerkiksi Työterveyslaitoksen työhyvinvointisivusto ja Sosiaali- ja terveysministeriön terveyden edistämisen laatusuositukset. Crisis Resource Management (CRM) – käsite ja sen soveltaminen ensihoidossa ja potilastyössä.</p>
<p>Valmiussuunnittelu ja varautuminen:</p> <p>Ammatillisen osaamisen näkökulma</p>	<p>Tuntee valtakunnallisen ja alueellisen sosiaali- ja terveysalan valmiussuunnittelun perusteet ja varautumisen sisällön.</p>	<p>Tuntee muiden viranomaisten alueellisen valmiussuunnittelun ja varautumisen sisällön siltä osin kuin se on tarpeellista.</p>	<p>On tietoinen valtakunnan tason valmiussuunnittelusta ja varautumisesta.</p>
<p>Teoreettisen osaamisen näkökulma</p>	<p>Sosiaali- ja terveydenhuollon varautuminen erityistilanteisiin (STM ohje), alueelliset sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnitelmat ja varautumisohjeet, valmiuslaki, STM:n muut ohjeet: Terveydenhuollon valmiussuunnittelu opas, Sosiaalitoimen valmiussuunnitteluopas, Ensihoidon palvelutaso-ohje.</p>	<p>Valmiussuunnittelu pelastuslaitoksilla (Sisäministeriö), Kunnan kriisijohtaminen (Pelastusopisto), poliisin paikalliset valmiussuunnitelmat siltä osin kuin mahdollista ja tarpeellista, Meripelastusohje 2010 (Sisäministeriö), Hätäkeskuslaitoksen valmius ja varautuminen.</p>	<p>Varautuminen ja kokonaisturvallisuus (Valtioneuvoston kanslia), Arjen turvaa yhteistyössä (Sisäministeriö), Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaaminen (YETT).</p>
<p>Viranomaisyhteistyö:</p> <p>Ammatillisen osaamisen näkökulma</p>	<p>Tuntee tärkeimpien yhteistyöviranomaisten (pelastustoimi, poliisi, sosiaalitoimi, hätäkeskus, meripelastuskeskus) alueellisen valmiuden, yhteistyöviranomaisten johtamisjärjestelmän ja toimintatavat, toimintaa ohjaavat keskeisimmät lait ja ohjeet. Hallitsee viranomaisyhteistyön ja viranomaisyhteistyön päivittäistilanteissa.</p>	<p>Tuntee muiden viranomaisten (Tieliikennekeskus, Tulli, Puolustusvoimat, Ilmailulaitos jne.) alueellisen valmiuden ja mahdollisuuden tukea ensihoitotoimintaa. Hallitsee viranomaisyhteistyön ja viranomaisyhteistyön päivittäistilanteissa.</p>	<p>Tuntee muiden kuin viranomaistoimijoiden (Vapaaehtoinen pelastuspalvelu, seurakunnat jne.) alueellisen valmiuden ja mahdollisuudet tukea ensihoitotoimintaa. Hallitsee yhteistyön ja viestinnän.</p>

Teoreettisen osaamisen näkökulma	Pelastuslaki, Poliisilaki, Häätäkeskuslaki, Meripelastuslaki, Sosiaalihuoltolaki, Lastensuojelulaki. Pelastustoiminnan johtaminen (Pelastusopiston julkaisu), Meripelastusohje (Sisäministeriö), Viranomaisyhteistyö – Hyvät käytännöt (Pelastusopiston julkaisu), Viranomaisverkon viestiohjeet (Valtakunnalliset, alueelliset).	Satama-alueella ja lentoaseman alueella liikuminen sekä pelastustoiminta ja johtaminen. Lentoaseman pelastustoiminnan järjestäminen (ilmailumääräys). Tieliikennekeskuksen alueellinen toiminta. Puolustusvoimain virka-apu muille viranomaisille.	Alueellisen vapaaehtoisen pelastuspalvelun toiminnan muodot ja hälyttäminen sekä johtamisjärjestelmän. Alueen seurakuntien mahdollisuudet osallistua henkisen huollon ja muun kriisiavun järjestämiseen.
Suuronnettomuusjohtaminen: Ammatillisen osaamisen näkökulma	Hallitsee lääkinällisen pelastustoiminnan johtamistasot ja organisaation suuronnettomuus- tai muussa terveydenhuollon kriisitilanteessa. Osaa toimia osana johtamisorganisaatiota. Hallitsee viranomaisten väliset jotosuhteet, vastuut ja viranomaisviestinnän.	Osaa toimia toiminta-alueen johtokeskuksessa lääkinällisen pelastustoiminnan johtajana. Osaa toimia ensihoidon tilannekeskuksessa erityistilanteissa. Tuntee alueelliset suuronnettomuusohjeet.	Osaa toimia tukitoimintojen johtoelimessä erityistilanteissa. Tietää vapaaehtoisten (Vapepa) toimijoiden valmiudet tukitehtävissä.
Teoreettisen osaamisen näkökulma	Suuronnettomuusopas, alueelliset suuronnettomuusohjeet, viranomaistoimintaa säätelevät lait ja asetukset, viestiohjeet suuronnettomuus- ja erityistilanteissa.	Toiminta-alueen johtokeskuksen välineet, lääkinällinen johtokeskus, ensihoidon tilannekeskuksen ohjeet erityistilanteissa.	Tukitoimintojen johtoelimen toimintaohjeet. Vapaaehtoisten toimijoiden käytön ohjeistukset.

3.1.2 Opintojen mitoittaminen

Koulutuksen mitoittaminen takaa oikean aikamäärän varaamista koulutettaville asioiden oppimista varten. Kun mitoitus on onnistunut, oppimiselle on luotu edellytykset. Oikean ajan varaaminen oppimiseen on vaikeaa, koska oppijan todelliseen ajantarpeeseen vaikuttaa moni seikka, eikä vähiten se millaiseen osaamistasoon hän itse pyrkii. Oikeaan ja aitoon ymmärtävään oppimiseen vaikuttavat myös opiskelijan kyvykkyys, motivaatio, lähtötietojen todellinen taso, kurssin vaativuus ja vaikeustaso sekä opetuksen ja ohjauksen laatu. (Karjalainen ym. 2007, 12-14.)

Turun ammattikorkeakoulu oli kuuden muun ammattikorkeakoulun kanssa mukana Opetusministeriön rahoittamassa ”Opintojen mitoitus ja kuormittavuus” (OPMITKU)

kehittämishankkeessa (Opmitku 2010 [viitattu 26.9.2011]). Pyrkimyksenäni on ollut noudattaa hankkeen julkaisemaa mitoitussuositusta opetuksen mitoitusta suunnitellesani. Opintojen oikea mitoitusta on paitsi opiskelijan oikeusturvakysymys myös laadullinen tekijä. Lähtökohtana on, että vuoden työ 1600 tuntia tuottaa 60 opintopistettä eli 1 op vastaa 26,67 tunnin työtä, joka on yleisesti pyöristetty 27 tunniksi. (Harjulahti 2007, 9 [viitattu 14.9.2011] & Opmitku 2010 [viitattu 26.9.2011].) 30 opintopisteen laajuisissa erikoistumisopinnoissa työmääräksi jää siis 800 tuntia.

Opintojen mitoitusta esitetään opiskelijannäkökulmasta opiskelijan työnä. Opintojaksot mitoitetaan toteutuskohtaisesti, koska mitoitukseen liittyy kiinteästi se, millaisia oppimateriaaleja opintojaksolla käytetään. Opintojen mitoitusta on prosessi, jossa opettaja seuraa ja arvioi tekemiensä mitoitusten toteutumista. (Opmitku 2010 [viitattu 26.9.2011].)

Taulukossa 4. on esitetty Ensihoidon kenttäjohtaja – erikoistumisopintojen mitoitusta opintopisteinä ja tunteina. Mitoitusta on tehty aiemmin esitetyn kompetenssianalyysin jaon mukaisesti, lisäksi mitoituksessa on huomioitu kehittämistyö.

Taulukko 4. Opintokokonaisuuksien mitoitusta.

Ammatissa kehittyminen/Kehittämistyö	10 op, 270 tuntia
Päivittäis- ja tilannejohtaminen	5 op, 135 tuntia
Päivittäistoimintojen hallinta	3 op, 81 tuntia
Valmiussuunnittelu ja varautuminen	2 op, 54 tuntia
Viranomaisyhteistyö	7 op, 189 tuntia
Suuronnettomuusjohtaminen	3 op, 81 tuntia

Opintokokonaisuuksille, joissa on suunniteltu olevan runsaasti toiminnallista opetusta, on varattu alustavassa mitoituksessa enemmän tunteja. Opmitku 2010 [viitattu 26.9.2011] suosituksen mukaan toiminnalliseen opetukseen tulisi varata yhtä opettajan käyttämää opetustuntia kohden kaksi - kolme tuntia opiskelijan työtä. Vastaavasti esitettävässä opetuksessa suhde on yksi - kaksi tuntia opiskelijan työtä yhtä opetustuntia kohden. Suositusten mukaan kirjoittamiseen varataan aikaa vähintään tunti 120 sanaa kohden ja lukemiseen 15 tuntia 100 keskivaikeaa tekstisivua kohden. (Opmitku 2010 [viitattu 26.9.2011].)

tattu 26.9.2011]). Lopullisen mitoituksen voi laatia vasta toteutussuunnitelman yhteydessä, jolloin täsmentyvät eri yhteyksissä käytettävät opetusmenetelmät.

3.2 Opetusmenetelmälliset ratkaisut

Pedagogiikka korostaa oppimismotivaatiota ja oppimisen tavoitteellisuuden tärkeyttä, kouluopetuksen menestyksen ehtona pidetään yhä sitä, että oppilas omaksuu oppimisen keskeiset tavoitteet. Mitä paremmin hän sisäistää nämä tavoitteet, sitä enemmän hän pyrkii organisoimaan toimintaansa niiden toteuttamiseksi. (Rauste-von Wright & von Wright 2003, 58.)

Täydennyskoulutuksen yhtenä pedagogisena lähtökohtana voidaan pitää kokemusoppimista. Kokemusoppiminen nähdään ihmisen ongelmakokemuksesta lähtevän prosessina, jossa oppija koettuaan toiminnassaan ongelman reflektoi kokemustaan ja pohtii mitä tietoa ja osaamista häneltä puuttuu, täydentää tietojaan ja tekee oletuksia ongelman ratkaisuksi ja yrittää oletuksen pohjalta ratkaista ongelman. Ratkaisukokemuksesta hän saa uuden kokemuksen, jonka pohjalta opiskelu jatkuu ja oppiminen etenee. Opettajan tehtävänä on ohjata oppimisprosessin käynnistäviä tehtäviä ja kokemusta selventäviä tilanteita. (Karjalainen, Alha & Jutila 2007, 16-17.) Ongelmakeskeinen oppiminen soveltuu myös perusajatuksensa vuoksi täydennyskoulutuksen pedagogiseksi ratkaisuksi. Ongelmakeskeisen oppiminen on tilannesidonnaista, sen mukaan opittavalle sisällölle saadaan parempi käyttöarvo, kun oppiminen tapahtuu aitoja tosielämän ongelmia ratkomalla aiheen pelkän teoreettisen käsittelyn sijaan. Ongelman tulisi olla haastava, moniulotteinen ja aidosta elämästä nouseva. (Salovaara 2004 [viitattu 14.9.2011].) Ongelmakeskeisessä oppimisessä on keskeistä uuden tiedon rakentaminen, järjestäminen ja uudelleen määrittely aiemmin opitun perusteella (Poikela & Poikela 1999,169 [viitattu 14.9.2011]).

Salakarin (2007, 17-20) mukaan ammattitaidon kehittämisessä oppimisen tulee olla sidoksissa työkontekstiin, koska monia taitoja ei voida opettaa, vaan ne kehittyvät toimintaympäristön luomien mahdollisuuksien myötä. Osa oppimisesta voidaan toteuttaa koulutuksessa tai oppilaitosympäristössä, mutta osa jää opittavaksi käytännön työssä. Kouluttajien tulee analysoida oppimistavoite ja sen mukaan päättää, voidaanko se saavuttaa

oppilaitosympäristössä vai aidossa toimintaympäristössä. Henkilöstön kehittämisessä oppimisympäristöjen tulee muistuttaa aitoa toimintaympäristöä, lisäksi koulutuksen ja työelämän välille tulee luoda kiinteä yhteistyö. Oppimisen tavoitteena tulee olla opitun taidonkäyttökyky aidoissa olosuhteissa, opetuksessa tulee kiinnittää huomiota tähän taitojen siirtymiseen.

Ensihoidon kenttäjohtaja -erikoistumisopinnot toteutetaan suomen kielellä monimuoto-opiskeluna, jossa käytetään erilaisia oppimista tukevia ja aktivoivia menetelmiä. Opinnot on mahdollista suorittaa työn ohessa. Kaikille yhteisiä lähiopiskelupäiviä on pääsääntöisesti kaksi arkipäivää kuukaudessa, joiden sijoittelu sovitaan myöhemmin. Työtapoina ovat asiantuntijaluennot ja mahdolliset asiantuntijoiden ohjaamat harjoitukset, opiskelijoiden pienryhmissä laatimat luennot ja harjoitukset, reflektio, opettajan ohjaama harjoittelu luokkatilanteissa sekä maastossa, osallistuva keskustelu, simulaatioharjoitukset, mahdolliset opintokäynnit ja itsenäinen opiskelu. Osa opetuksesta tapahtuu verkko-oppimisympäristössä. Opiskelussa korostuu opiskelijan oma aktiivisuus ja itseohjautuvuus. Opettaja toimii oppimisprosessin ja erilaisten tehtävien ohjaajana ja tutorina.

Asiantuntijaluennoinnin vahvuutena on, että opettaja voi jäsentää tiedon haluamallaan tavalla kohderyhmänsä huomioiden. Luennointina toteutetun opetuksen etuna on myös, että se on tarkasti suunniteltavissa. Luennointi sopii näissä erikoistumisopinnoissa erityisesti ulkopuolisille asiantuntijoille, koska se korostaa opettajan roolia tiedon hallitsijana. Lisäksi luennointia voidaan pitää taloudellisena menetelmänä, sillä se on nopea ja yksinkertainen tapa välittää tietoa laajoille opiskelijaryhmille. (Hyppönen & Lindén 2009, 45-46.)

Opetuksen tarkoituksena on aktivoida opiskelijat tuomaan esiin omia ajatuksiaan ja kokemuksiaan eri aiheista. Opiskelijoilla on todennäköisesti paljon käytännön kokemuksia erilaisista johtamistoiminnan ongelmatilanteista. Tätä tietoa ja taitoa pyritään käyttämään hyväksi esimerkiksi erilaisissa ryhmätöissä. Opetusryhmä jaetaan pienryhmiin, joille annetaan jokin tehtävä ja aikataulu (Hyppönen & Lindén 2009, 39). Pienryhmien työskentelyn tuloksena voi olla esimerkiksi esitelmä tai opetustuokio. Tarkoituksena on kehittää opiskelijoiden ryhmätyöskentelytaitoja, mahdollistaa toisilta opiskelijoilta oppimisen, omien näkemysten perustelua ja esittämistä. Yhtenä tavoitteena on ongelman-

ratkaisutaitojen parantaminen ja tiedonetsintä. (Hyppönen & Lindén 2009, 39.) Ryhmytyöskentelyn tuotoksia hyödynnetään myös niin, että opiskelijat opettavat toisiaan. Tällöin opiskelijat saavat aktiivisen roolin opetustapahtumaan ja joutuvat itse jäsentämään ja käsittelemään tietoa (Hyppönen & Lindén 2009, 53). Tämänkaltaista opetusta ja oppimista tukee myös ajatus siitä, että opintoihin valittavilla opiskelijoilla on alansa vankka kokemus, ja he pystyvät kokemukseräisesti päättämään, mikä on merkittävää tietoa ja mikä ei.

Reflektion apuvälineenä opetuksessa käytetään oppimispäiväkirjaa. Tarkoituksena on, että opiskelijat kirjoittavat merkittävistä oppimiskokemuksistaan, päivien tapahtumista, avoimiksi jääneistä kysymyksistä ja oman toiminnan arvioinnista. Sen vahvuutena on, että opiskelija joutuu itse pohtimaan ja kirjoittamaan, mitä on oppinut ja mitä ei. (Hyppönen & Lindén 2009, 38.) Oppimispäiväkirjan voisi toteuttaa esimerkiksi verkkoympäristössä niin, että valikoiduista oppimistapahtumista, kuten harjoituksista tai opintokäynneistä, opiskelijat kirjoittaisivat omia oppimiskokemuksiaan. Opettaja voisi lukea päiväkirjat ja tarvittaessa resurssien salliessa palata epäselviksi jääneisiin asioihin.

Opintoihin liittyvissä maasto- ja simulaatioluokkaharjoituksissa käytetään nk. ”Full Scale” simulaatio-opetusmenetelmää. Simulaatio-opetuksessa voidaan keskittyä kommunikointiin ja muuhun keskeiseen ryhmätyöhön potilasturvallisuuden parantamiseksi. Jokainen harjoituksen suunnittelu alkaa oppimistavoitteiden asettamisella. Yhden harjoituksen kesto on noin 20 minuuttia. Varsinaisen harjoituksen jälkeen pidetään jälkipuinti, joka on simulaatio-opetuksen keskeisin pedagoginen osuus. Jälkipuinnissa, palauttekeskustelussa, käsitellään ohjaajan johdolla oppimistavoitteiden kannalta keskeiset asiat niin, että ohjaaja johdattelee keskustelua ja opiskelijat itse tuottavat tiedon. (Hallikainen & Väisänen 2007, 436-437.)

Verkko-opetusta pyritään hyödyntämään esimerkiksi erilaisin verkkokeskusteluihin. Verkko-opetuksen keskeisin vahvuus on sen joustavuus opiskelija voi osallistua verkko-työskentelyyn missä ja milloin vain, mikäli hänellä on pääsy internetiin (Hyppönen & Lindén 2009, 54). Verkko-opetuksen yhtenä muotona opetuksessa on lukupiiri. Lukupiirissä opiskelijat kokoontuvat keskustelemaan lukemastaan tapaamiseen valmistaututaan lukemalla sovittua alue jostakin tietolähteestä (Hyppönen & Lindén 2009, 45). Poikkeuksena perinteiseen lukupiiriin, opiskelijat eivät kokoontu fyysisesti, vaan

he kokoontuvat verkossa. Opiskelijat osallistuvat lukupiiriin silloin, kun se parhaiten sopii.

Opetusmenetelmiä kantavana ajatuksena oli opiskelijoiden oletettu vankka työkokemus, jolloin heillä on todennäköisesti paljon tietoa ja taitoja sekä käytännön kokemuksia opiskeltavista aiheista. Sen vuoksi oli mielestäni luontevaa valita yhdeksi opetusmenetelmäksi, joka sisältää useimmat edellä esitetyt menetelmät, ongelmaperustainen oppiminen (PBL). PBL-opetuksessa (Problem Based Learning) painotetaan ongelmalähtöisyyttä ja ryhmässä oppimista (Hyppönen & Lindén 2009, 49). PBL-oppiminen pohjautuu ajatukselle oppimisen tilannesidonnaisuudesta. Sen mukaan opittavalle sisällölle saavutetaan parempi käyttöarvo, kun oppiminen tapahtuu aitoja tosielämän ongelmia ratkomalla pelkän teoreettisen käsittelyn sijaan. (Salovaara 2004 [viitattu 14.9.2011].) Ongelmalähtöisen oppimisen kautta opiskelijat omaksuvat alla esitetyjä taitoja:

- Ongelmanratkaisutaidot,
- ongelmien näkemisen ja kysymysten esittämisen taidot,
- vuorovaikutus- ja ryhmätyötaidot,
- itseohjautuvan oppimisen taidot
- oman oppimisen arvioinnin taidot,
- itseilmaisun (suullinen ja kirjallinen) taidot,
- tieteellisen ajattelun ja päättelyn taidot,
- kyky hankkia tietoa itsenäisesti ja arvioida sitä kriittisesti (Oulun yliopisto 2001 [viitattu 28.9.2011]).

Ensihoidon kenttäjohtajina toimivat henkilöt tarvitsevat juuri ongelmaperusteisessa oppimisessa omaksuttuja taitoja. Lisäksi työelämään omaksuttuna ongelmaperustainen oppiminen mahdollistaa elinikäisen oppimisen ja työssä kehittymisen.

Yksilön tiedollisissa ja moraalisisissa oppimisprosesseissa korostuu itsereflektion tärkeys, oman toiminnan tarkkailun oppiminen on yksi koulun pedagogisista periaatteista (Antikainen, Rinne & Koski 2006, 41). Oppiminen on muuttumista, kehittymistä, kasvua ja kypsymistä. Osa oppimisesta on tavoitteellista, suunniteltua toimintaa, osa sattumanvaraista ei suunniteltua. Oppiminen on valikoivaa uutta tietoa suodatetaan aikaisempien kokemusten värittäminä. Oppiminen edellyttää riittävästi aikaa reflektoinnille. Oppimistapahtumaan liittyvässä arvioinnissa analysoidaan omia kokemuksia, vertaillaan

niitä aikaisempiin, liitetään laajempiin viitekehyksiin ja luodaan uusi toimintamalli, jota voidaan soveltaa tulevaisuudessa. Ammattitaidon kehittyminen on prosessi, joka tapahtuu oppijassa itsessään. Motivaatio on kaiken oppimisen lähtökohta, ilman sitä oppiminen ei ole yleensä mahdollista. (Salakari 2007, 7 & 15-17 & Sydänmaanlakka 2004, 33-40.)

Kun opiskelijoita valitaan ensihoidon kenttäjohtajan koulutukseen, tulisi selvittää opiskelijoiden motivaatio ja koulutukseen osallistumisen syy. Ideaalitalanne, olisi sellainen, että opintoihin valitut opiskelijat toimisivat työssään ensihoidon kenttäjohtajina tai he todennäköisesti joutuvat toimimaan ensihoidon kenttäjohtajan työssä. Opetuksen sisältö on pyritty suunnittelemaan niin, että se tukisi juuri kenttäjohtamistoimintaa ja lisäisi opiskelijoiden ongelmanratkaisuvalmiuksia. Keskeisiksi opetusmenetelmiksi koulutuksessa nousevat erilaiset simulaatioharjoitukset, joissa opiskelijat vuorollaan toimivat hoitoryhmän johtajana tai suuremmissa harjoituksissa lääkintäjohtajana. Harjoitusten lisäksi kehittämishanke ja muut kirjalliset tehtävät on syytä pyrkiä luomaan niin, että opiskelijat etsivät ja refleктоivat sellaista tietoa, jota kenttäjohtamistoimissa tarvitaan. Opettajien rooliksi jää opiskelijoiden ohjaaminen oppimisprosessin läpi ja erilaisten oppimistilanteiden luominen. Oppiminen on pääsääntöisesti opiskelijan omalla vastuulla. Joissakin erityistä asiantuntijuutta vaativissa aiheissa opetusta ohjaavat oman alansa asiantuntijat.

4 Yhteenveto

Kehittämishankeen liitteenä olevan ensihoidon kenttäjohtajan opetussuunnitelman sisältöä on ollut muokkaamassa moni ammatillinen asiantuntijaryhmä. Asiantuntijaryhmä syntyi aikaisempien suhteiden sekä lukuisten yhteydenottojen pohjalta eri viranomaisorganisaatioihin. Opetussisältöjä luotaessa on pyritty huomioimaan Turun yliopistollisen keskussairaalan erityisvastuualueen erityispiirteet. Siitä on pyritty rakentamaan alueellista kenttäjohtamisosaamista lisäävä ja tukeva kokonaisuus.

Sisältöä luodessa pyrittiin arvioimaan ensihoidon kenttäjohtajan työssä tarvitsemat kompetenssialueet. Kompetenssien luonnin pohjalta tehtiin ydinainesanalyysi, joka lopulta ohjasi opetussuunnitelman sisältöjen luomista. Kompetenssien luonnissa asiantuntijaryhmällä oli merkittävä asema. Opetusmenetelmiksi on pyritty suunnittelemaan mahdollisuuksien mukaan käytännönläheisiä tapoja lähestyä opiskeltavia aiheita. Mukana on paljon erilaisia käytännön harjoituksia ja tutustumiskäyntejä eri viranomaistoi-
mijoiden kohteisiin. Oppimistuloksia arvioitaessa opiskelijat reflektoivat omaa oppimistaan kirjoittamalla oppimispäiväkirjaa lähipäivien jälkeen. Hyväksytyyn suoritukseen vaaditaan osallistuminen lähipäiviin, aktiivinen osallistuminen harjoituksiin ja opintokäynteihin sekä annettujen kirjallisten tehtävien suorittaminen. Kehittämistyössä noudatetaan Turun ammattikorkeakoulun ohjetta kehittämistöiden hyväksymisestä, ja hoitotason testauksessa noudatetaan sairaanhoitopiirin ohjetta.

Hankkeen toteutuminen selvinnee loppuvuoden 2011 aikana, ja koulutus toteutetaan mahdollisuuksien mukaan syksyn 2012 ja kevään 2013 välisenä aikana. Mikäli koulutus toteutuu, siitä informoidaan eri toimijoita, joiden työntekijät osallistuvat ensihoidon kenttäjohtamistoimintaan. Hankkeesta tiedottaminen on syytä aloittaa mahdollisimman pikaisesti toteuttamispäätöksen tultua. Ennen koulutukseen hakua ja koulutuksen alkua pyritään julkaisemaan opetus- ja toteutussuunnitelmat.

Lähteet

- Ammattikorkeakoululaki (351/2003 [viitattu 16.9.2011]) Saatavissa www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030351.
- Antikainen, A., Rinne, R. & Koski, L. 2006. Kasvatussosiologia. 3. uudistettu painos. Helsinki: WSOY.
- Hallikainen, J. & Väisänen, O. 2007. Simulaatio-opetus ensihoidossa. *Finnanest* 2007:5, 436-439.
- Harjulahti, E. 2007. Turun AMK:n OPS-ohjeistus –tukea ja käytännön apua opetus-suunnitelmatyöhön [viitattu 14.9.2011]. [word – dokumentti].
- Hyppönen, O. & Lindén, S. 2009. Opettajan käsikirja –opintojaksojen rakenteet, opetusmenetelmät ja arviointi. Teknillisen korkeakoulun Opetuksen ja opiskelun tuen julkaisuja 2009:4. Espoo: HSE-print.
- Kamsula, P. & Vuori, A. 2011. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ensihoitopalvelun kokonaisuudistuksen suunnittelu – projekti (VEKSU). Loppuraportti. Julkaisematon lähde.
- Karjalainen A. (toim.) 2007. Akateeminen opetussuunnitelmatyö. Korkeakoulupedagogiikan perusmateriaalia. Oulu: Oulun yliopistopaino.
- Karjalainen, A., Alha, K. & Jutila, S. 2007. Anna aikaa ajatella. Suomalaisten yliopisto-opintojen mitoitussuunnitelma. Oulun yliopisto.
- Laaksonen, H., Niskanen, J., Ollila, S. & Risku, A. 2005. Lähijohtamisen perusteet terveydenhuollossa. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Nieminen, T. & Raikka, R-M. 2010. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kenttäjohtajajärjestelmä – Selvitys nykytilasta, ehdotus tulevaisuudesta. Kehittämistyö. Arcada.
- Opetusministeriö 2005. Korkeakoulututkintojen viitekehys. Kuvaus suomalaisista korkeakoulututkinnoista. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2005:4. Helsinki: Yliopistopaino.
- Opmitku 2010. [viitattu 26.9.2011]. Opintojen mitoitus ja kuormitus. Saatavissa <http://opmitku.turkuamk.fi/>
- Oulun yliopisto 2001. [viitattu 28.9.2011]. Miksi ongelmalähtöistä oppimista? Saatavissa www.oulu.fi/opetkeh/kehtoimi/PBL/miksipbl.html
- Poikela, E. & Poikela, S. 1999. [viitattu 14.9.2011]. Kriittisyys ja ongelmaperustainen oppiminen. Saatavissa www.uta.fi/kirjasto/oppimiskeskus/verkkoaineisto/kasv/poikela99.pdf

- Punkalaidun 2011. [viitattu 13.9.2011] Saatavissa www.punkalaidun.fi > kunta-info.
- Rauste-von Wright, M. & von Wright, J. 2003. Oppiminen ja koulutus. 9. uudistettu painos. Helsinki: WSOY.
- Salakari, H. 2007. Taitojen opetus. Saarijärvi: Saarijärven Offset.
- Salovaara, H. 2004. [viitattu 14.9.2011]. Ongelmakeskeinen oppiminen – Problem Based Learning (PBL). Saatavissa http://tievie oulu.fi/verkkopedagogiikka/luku_6/ongelmakeskeinen.htm
- Sosiaali- ja terveysministeriö 2011. Asetus ensihoitopalvelusta 340/2011. Saatavissa www.finlex.fi/fi/laki/kokoelma/2011/20110340.pdf
- Sydänmaanlakka, P. 2004. Älykäs organisaatio. 7. painos. Jyväskylä: Talentum Media Oy.
- Terveydenhuoltolaki 1326/2010. [viitattu 14.9.2011] Saatavissa [www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326?search\[type\]=pika&search\[pika\]=terveydenhuoltolaki](http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326?search[type]=pika&search[pika]=terveydenhuoltolaki)
- Turun ammattikorkeakoulu 2001. Opetussuunnitelman laatiminen. [viitattu 14.9.2011]. [Word – dokumentti].
- Turun ammattikorkeakoulu 2011. [viitattu 14.9.2011] Saatavissa www.turkuamk.fi/public/default.aspx?nodeid=7563&contentlan=1&culture=fi-FI
- Varsinais-Suomen liitto 2011. [viitattu 9.11.2011] Saatavissa www.varsinais-suomi.fi > Maakunta > kunnat.
- Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri 2009. [viitattu 13.9.2011] Saatavissa www.vsshp.fi > toimipaikat ja kartat > kuntakartat > VSSHHP kuntakartta, kunnat nimetty.
- Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri 2011. [viitattu 13.9.2012] Saatavissa www.vsshp.fi > yleisesittely.

Liite: Ensihoidon kenttäjohtajan erikoistumisopinnot – opetussuunnitelma

ENSIHOIDON KENTTÄJOHTAJAN
– ERIKOISTUMISOPINNOT 30op

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Laatija: Sairaanhoidtaja (YAMK) Tomi Nieminen

Sisällysluettelo

1 Tausta ja tarve	3
2 Tavoitteet.....	5
3 Oppimiskäsitys ja pedagoginen näkemys	6
4 Toteutus	7
5 Opintojen sisältö	8
5.1 Ammatissa kehittyminen/Kehittämistyö 10 op.....	8
5.2 Päivittäis- ja tilannejohtaminen 5 op.....	10
5.3 Päivittäistoimintojen hallinta 3 op.....	11
5.4 Valmiussuunnittelu ja varautuminen 2 op.....	13
5.5 Viranomaisyhteistyö 7 op.....	14
5.6 Suuronnettomuusjohtaminen 3 op.....	16
6 Arviointi	18
7 Kenttäjohtamisen erikoistumisopintoihin suositeltava kirjallisuus.....	19
8 Ohjausryhmä.....	19
Lähteet.....	20

1 Tausta ja tarve

Ensihoidon kenttäjohtajien koulutusohjelman tarve lähti keskusteluista Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ensihoidon vastuulääkäri Arno Vuoren kanssa. Lopullinen tarve ensihoidonkenttäjohtajakoulutusohjelman järjestämiseen syntyi toukokuussa 2011 voimaan astuneesta uudesta Terveydenhuoltolaista (1326/2010) sekä siihen perustuvasta Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksesta ensihoitopalvelusta (340/2011). Varsinais-Suomen ensihoitopalvelun kokonaisuudistuksen suunnittelu –projektin (VEKSU) loppuraportissa esitetään alueellisen ensihoidon johtamisjärjestelmän luomista, jonka osana ensihoidon kenttäjohtaja toimii (Kamsula & Vuori 2011, 53-57.) VEKSU –projektin osana Nieminen ja Raikaa (2010, 23-24) tekivät Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä toimivien ensihoitajien ja ensihoitolääkäreiden keskuudessa selvityksen, jossa kävi ilmi alueellisen ensihoidonjohtamiskoulutuksen tarve.

Terveydenhuoltolain (1326/2011) mukaan ensihoitopalveluun (40 §) sisältyy mm. ensihoitovalmiuden ylläpitäminen; potilaan hänen omaisensa tai tapahtuneeseen osallisen ohjaaminen psykososiaalisen tuen piiriin; osallistuminen alueellisten varautumis- ja valmiussuunnitelmien laatimiseen suuronnettomuuksien ja terveydenhuollon erityistilanteiden varalle yhdessä muiden viranomaisten ja toimijoiden kanssa; ja virka-avun antaminen poliisille, pelastusviranomaiselle, rajavartiolaitosviranomaiselle ja meripelastusviranomaiselle niiden vastuulla olevien tehtävien suorittamiseksi. Näiden lisäksi terveydenhuoltolaki velvoittaa terveydenhuollon toiminnan perustuvan näyttöön ja hyviin hoito- ja toimintakäytäntöihin (8 §). Tällä hetkellä edellämainittuja tehtäviä ei ole määrätty kenenkään kentällä toimivan terveydenhuollon ammattilaisen tehtäväksi. Ensihoidon kenttäjohtaja tulevana sairaanhoitopiirin virkamiehenä ja ensihoidon kentän asiantuntijana, olisi yksi mahdollinen toimia lain sisällön toteuttamiseen sekä valvontaan. Kuitenkaan yksikään nykyinen ammattitutkinto tai erikoistumisopinto ei varsinaisesti valmenna näihin tehtäviin.

Sosiaali- ja terveysministeriön ensihoitopalvelusta antaman asetuksen mukaan (340/2011) sairaanhoitopiirin on ensihoitopalvelua järjestäessään vastattava

(jatkuu)

ensihoitovalmiuden ylläpidosta ja operatiivisen toiminnan johtamisesta, vastattava ensihoitopalvelun päivittäistoiminnasta, päivittäistoiminnasta poikkeavista erityistilanteista ja niihin varautumisesta. Lisäksi sairaanhoitopiirillä on oltava ympärivuorokautisesti toimivat ensihoidon kenttäjohtajat. Ensihoidon kenttäjohtajien tehtäviksi asetuksen 10§:ssä määritellään osallistuminen hoitotason ensihoitajana ensihoidon tehtävien hoitamiseen, useamman ensihoitoyksikön ja/tai viranomaisyhteistyötilanteissa toiminta-alueensa ensihoitopalvelun yksiköiden ja alueellaan olevien muiden ambulanssien käytöstä ensihoitopalvelun tehtävissä määrääminen, sekä hätäkeskuksen tukeminen tilanteissa, joissa sairaanhoitopiirin ja Hätäkeskuslaitoksen välillä ennalta sovituihin päivittäistoiminnan ohjeistuksista joudutaan poikkeamaan, esimerkiksi tilanteissa, joissa ensihoitopalvelujen kysyntä ylittää käytettävissä olevat voimavarat. Edellä esitettyjen asetuksen määräämien tehtävien hoitamiseksi ensihoidon kenttäjohtajat tulevat tarvitsemaan täydennyskoulutusta.

Asetuksessa määritellään (10 §) ensihoitopalvelun kenttäjohtajan koulutus seuraavasti: Kenttäjohtajan on oltava ensihoitaja (AMK) tai terveydenhuollon ammattihenkilöstä annetussa laissa tarkoitettu laillistettu sairaanhoitaja, joka on suorittanut hoitotason ensihoitoon suuntaavan vähintään 30 opintopisteen laajuisen opintokokonaisuuden yhteistyössä sellaisen ammattikorkeakoulun kanssa, jossa on opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaisesti ensihoidon koulutusohjelma. Lisäksi kenttäjohtajalla on oltava riittävä ensihoidon hallinnollinen ja operatiivinen osaaminen ja tehtävän edellyttämä kokemus. Erikoistumisopintojen tarkoituksena on vastata ensihoidon hallinnollisen ja operatiivisen osaamisen varmistamiseen.

2 Tavoitteet

Ammatilliset erikoistumisopinnot ovat ammattikorkeakoulututkintoon pohjautuvia laajoja täydennyskoulutusohjelmia (A. 16.6.2005/423), jotka eivät johda uuteen tutkintoon. Opintojen tehtävänä on palvella ensisijaisesti ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita ensihoitajia sekä ammattikorkeakoulututkinnon tai opisto-asteen tutkinnon suorittaneita sairaanhoitajia, joilla on työkokemusta hoitotason ensihoidosta sekä ensihoidon operatiivisesta johtamisesta.

Tavoitteena on ammatillisen osaamisen syventäminen ja laajentaminen tavalla, joka tähtää työelämän osaamistarpeiden tyydyttämiseen. Lisäksi tavoitteena on opiskelijan kokonaisvaltainen kehittyminen. Opinnot toteutetaan eri alojen asiantuntijoiden yhteistyönä.

Ensihoidon kenttäjohtajan -erikoistumisopintojen tavoitteena on antaa valmiuksia ja vahvistaa ensihoitajien (AMK) ja sairaanhoitajien osaamista ensihoidonkenttäjohtamistoiminnassa.

Erikoistumisopinnot suoritettuaan ensihoitaja (AMK) tai sairaanhoitaja:

- Tuntee ensihoitopalvelun lainsäädännön ja alueelliset ohjeistukset.
- Hallitsee alueellisen potilasohjauksen.
- Tuntee alueen ensihoidon, sairaaloidenvalmiusryhmien ja terveyskeskustenvalmiusryhmien kenttätoiminnan valmiudet.
- Tuntee alueen muiden viranomaistoimijoiden sekä vapaaehtoisjärjestöjen kenttätoiminnan valmiudet.
- Hallitsee ensihoidossa ja päivystyspoliklinikalla sekä viranomaisyhteistyössä tarvittavan viranomaisviestinnän ja hallitsee VIRVE –päätelaitteen ja verkon toiminnan.
- Ymmärtää ei-tekniisiin taitoihin kuuluvien tehtävähallinnan, tiimityön, tilanne-tietoisuuden ja päätöksenteon merkityksen hoidon turvallisuuden perusedellytyksinä ja harjaantuu niiden käytössä.
- Hallitsee käytössä olevat tietokannat ja tietotekniset sovellukset.

- Hallitsee ensihoidon operatiivisen toiminnan tilannejohtamisen päivittäistilanteissa ja toimimisen muiden terveydenhuollon ammattiryhmien kanssa.
- Hallitsee ensihoidon operatiivisen toiminnan tilannejohtamisen suuronnettomuuksissa sekä terveydenhuollon erityistilanteissa ja toimimisen muiden terveydenhuollon ammattiryhmien kanssa.
- Hallitsee viranomaisyhteistyön päivittäistilanteissa, suuronnettomuuksissa ja erityistilanteissa.
- Tuntee terveydenhuollon varautumisen ja valmiussuunnittelun.
- Osaa kehittää ensihoidon kenttäjohtamisen ammattikäytäntöä yhteistyössä muiden ammattiryhmien ja viranomaisten kanssa sekä on motivoitunut jatkuvaan tiedon ja taidon päivittämiseen

3 Oppimiskäsitys ja pedagoginen näkemys

Pedagogiikka korostaa oppimismotivaatiota ja oppimisen tavoitteellisuuden tärkeyttä, kouluopetuksen menestyksen ehtona pidetään yhä sitä, että oppilas omaksuu oppimisen keskeiset tavoitteet. Mitä paremmin hän sisäistää tämän tavoitteen, sitä enemmän hän pyrkii organisoimaan toimintaansa sen toteuttamiseksi. (Rauste-von Wright & von Wright 2003, 58.)

Täydennyskoulutuksen yhtenä pedagogisena lähtökohtana voidaan pitää kokemusoppimista. Kokemusoppiminen nähdään ihmisen ongelmakokemuksesta lähtevän prosessina, jossa oppija koettuaan toiminnassaan ongelman reflektoi kokemustaan ja pohtii mitä tietoa, osaamista häneltä puuttuu, täydentää tietojaan ja tekee oletuksia ongelman ratkaisuksi ja yrittää oletuksen pohjalta ratkaista ongelman. Ratkaisukokemuksesta hän saa uuden kokemuksen, jonka pohjalta opiskelu jatkuu ja oppiminen etenee. Opettajan tehtävänä on ohjata oppimisprosessin käynnistäviä tehtäviä ja kokemusta selventäviä tilanteita. (Karjalainen, Alha & Jutila 2007, 16-17.) Ongelmakeskeinen oppiminen soveltuu myös perusajatuksensa vuoksi täydennyskoulutuksen pedagogiseksi ratkaisuksi. Ongelmakeskeisen oppiminen on tilannesidonnaista, sen mukaan opittavalle sisällölle saadaan parempi käyttöarvo, kun oppiminen tapahtuu aitoja tosielämän ongelmia ratkomalla aiheen pelkän teoreettisen käsittelyn sijaan. Ongelman tulisi olla haastava, mo-

(jatkuu)

niulotteinen ja aidosta elämästä nouseva. (Salovaara 2004 [viitattu 14.9.2011].) Ongelmakeskeisessä oppimisessä on keskeistä uuden tiedon rakentaminen, järjestäminen ja uudelleen määrittely aiemmin opitun perusteella (Poikela & Poikela 1999,169 [viitattu 14.9.2011]).

Salakarin (2007, 17-20) mukaan ammattitaidon kehittämisessä oppimisen tulee olla si-
doksissa työkontekstiin, koska monia taitoja ei voida opettaa vaan ne kehittyvät toimintaympäristön luomien mahdollisuuksien myötä. Osa oppimisesta voidaan toteuttaa koulutuksessa tai oppilaitosympäristössä, mutta osa jää opittavaksi käytännön työssä. Kouluttajien tulee analysoida oppimistavoite ja sen mukaan päättää, voidaanko se saavuttaa oppilaitosympäristössä vai aidossa toimintaympäristössä. Henkilöstön kehittämisessä oppimisympäristöjen tulee muistuttaa aitoa toimintaympäristöä, lisäksi koulutuksen ja työelämän välille tulee luoda kiinteä yhteistyö. Oppimisen tavoitteena tulee olla opitun taidon käyttö kyky aidoissa olosuhteissa, opetuksessa tulee kiinnittää huomiota tähän taitojen siirtymiseen.

4 Toteutus

Ensihoidon kenttäjohtajan erikoistumisopinnot toteutetaan suomen kielellä monimuoto-opiskeluna, jossa käytetään erilaisia oppimista tukevia ja aktivoivia menetelmiä. Opinnot on mahdollista suorittaa työn ohessa. Kaikille yhteisiä lähiopiskelupäiviä on pääsääntöisesti kaksi arkipäivää kuukaudessa, joiden sijoittelu sovitaan myöhemmin. Työtapoina ovat asiantuntijaluennot ja mahdolliset asiantuntijoiden ohjaamat harjoitukset, opiskelijoiden pienryhmissä laatimat luennot ja harjoitukset, reflektio, opettajan ohjaama harjoittelu luokkatilanteissa sekä maastossa, osallistuva keskustelu, simulaatioharjoitukset, mahdolliset opintokäynnit ja itsenäinen opiskelu. Osa opetuksesta tapahtuu verkko-oppimisympäristössä. Opiskelussa korostuu opiskelijan oma aktiivisuus ja itseohjautuvuus. Opettaja toimii oppimisprosessin ja erilaisten tehtävien ohjaajana ja tutorina.

Lähiopetuspäivinä on läsnäolovelvollisuus. Poissaoloista ja niiden korvaamisesta on sovittava erikoistumisopintojen vastuopettajan kanssa. Opiskelijan on suorittanut ensi-

hoidon kenttäjohtajan erikoistumisopinnot hyväksytysti, kun hän on hyväksyttävästi suorittanut kaikki opintojaksojen suoritteet.

Lähipäivätapaamisiin pyritään laatimaan ennakkotehtävä aiheeseen johdattamiseksi. Jokaisen opintoryhmätapaamisen jälkeen opiskelija reflektoi oppimaansa laatimalla asiasisältöön liittyvän raportin. Raportissa opiskelija arvioi omaa oppimistaan suhteessa opintoryhmätapaamisen sisältöön.

5 Opintojen sisältö

5.1 Ammatissa kehittyminen/Kehittämistyö 10 op

Tavoitteet:

- Opiskelija selvittää omat oppimistarpeensa suhteessa tavoitteisiin ja asettaa oppimisen etenemiselle henkilökohtaiset tavoitteet.
- Opiskelija oppii hyödyntämään erilaisia kirjasto- ja tiedonhankintamenetelmiä.
- Opiskelija kehittää valmiuksiaan yhdistää kokemustiedon, osaamisen eli hiljaisen tiedon, käytännön tiedon, hoitotieteellisen tutkitun tiedon ja muita tieteen-aloilta tarvittavan tietoperustan.
- Opiskelija kehittää työyhteisöään ja on motivoitunut jatkuvaan tiedon ja taidon päivittämiseen.
- Opiskelija kykenee arvioimaan ensihoidon kenttäjohtamista, syventää näkemystään hyvästä johtamistoiminnasta ja asiantuntijuudesta sekä omak-suutiedot ja taidot kehittää ensi- ja akuuttihoitotyötä sekä kenttäjohtamistyötä tutkitun tiedon ja hoitosuosituksen mukaiseksi.
- Opiskelija laajentaa, syventää ja kehittää ammatillisia ja muita työelämän valmiuksia sekä ammatti-identiteettiään.

Sisältö:

- Optiman käyttö
- Tiedon hankinta
- Opintojen ohjaus
- Työelämään sidoksissa olevan kehittämistyön suunnittelu, toteutus ja raportointi. Kehittämistyön aihe määräytyy Turun yliopistollisen keskussairaalan erityisvastuualueen ensihoitokeskuksen tarpeiden mukaisesti. Kehittämistyö voi olla esimerkiksi ohjeistus, uuden laitteen käyttöönotto, vastualueen opettelu, koulutussuunnitelma ja toteutus jne.

Toteutus:

- Lähiopetus
- Ohjattu ja itsenäinen työskentely
- Opponointi
- Kehittämistyö, jonka laajuus on 8 opintopistettä, tehdään yksin tai kahden hengen ryhmissä.

Suoritus:

- Tehtävä: tiedonhaun harjoitus ja tietokantojen käyttö

Seminaareihin osallistuminen, hyväksyty kirjallinen kehittämistyö, kehittämistyön esittäminen, opponointiraportti

Arviointi:

- Kehittämistyön prosessi arvioidaan numeerisesti asteikolla tyydyttävä (1-2), hyvä (3-4), kiitettävä (5)

5.2 Päivittäis- ja tilannejohtaminen 5 op

Tavoitteet:

- Opiskelija tietää ensihoidon kenttäjohtajan roolin ja vastuun suhteessa päivystävään ensihoitolääkäriin
- Opiskelija tuntee ensihoidon ja päivystysalueen johtamisjärjestelmät
- Opiskelija hallitsee alueellisen potilasohjauksen, konsultaatiokanavat sekä hoito-ohjeistuksen
- Opiskelija tuntee alueensa terveydenhuollon päivystyspisteiden toiminnan
- Opiskelija osaa suorittaa ja ymmärtää tilannetiedustelun ja ensiarvion merkityksen sekä niiden hyödyntämisen resurssien ohjauksessa
- Opiskelija osaa muodostaa ja ylläpitää alueellista ja tapahtumakohtaista tilannekuvaa, sekä välittää sitä muille toimijoille
- Opiskelija hallitsee päivittäistoiminnan suunnittelun ja taktisen johtamisen
- Opiskelija hallitsee viranomaisviestinnän päivittäistilanteessa (viestiohjeet) sekä hallitsee käytössä olevat VIRVE –päätelaitteet ja tunnistaa yleisimmät vikatilanteet
- Opiskelija hallitsee toiminnan ensihoidon tilannekeskuksessa päivittäistilanteissa sekä poikkeusoloissa
- Opiskelija osaa toimia hoitoryhmän johtajana sekä ensihoidon tilannejohtajana päivittäisissä moniviranomaistehtävissä ja monipotilastilanteissa

Sisältö:

- Kenttäjohtajan tehtävät, rooli, vastuut, toimintaa ohjaava lainsäädäntö ja ohjeistus
- Ensihoidon ja päivystysalueen johtamisjärjestelmä ja toiminta
- Alueellinen potilasohjaus ja hoito-ohjeet
- Tilannetiedustelu ja ensiarvio
- Ensihoidon tilannekuvan muodostaminen, ylläpito ja välittäminen
- Ensihoidon normaaliolojen toiminnan suunnittelu ja taktinen johtaminen
- Viestintä- ja VIRVE -osaaminen
- Toiminta ensihoidon tilannekeskuksessa

- Hoitoryhmän johtaminen, päivittäinen viranomaisyhteistyö ja monipotilastilanteen johtaminen

Toteutus:

- Lähiopetus
- Asiantuntijaluennot ja ohjatut harjoitukset
- Simulaatioharjoitukset
- Hoitotason testauksen suorittaminen

Suoritus:

- Lähiopetukseen ja harjoituksiin osallistuminen
- Hyväksytysti suoritettu hoitotason ensihoidon testaus

Arviointi:

- Hyväksytty suoritus kun on osallistunut lähipäiviin, harjoituksiin ja hoitotason testaukseen. Hyväksytty / täydennettävä

5.3 Päivittäistoimintojen hallinta 3 op**Tavoitteet:**

- Opiskelija tuntee alueelliset psykososiaalisen tuen saantimahdollisuudet, osaa ohjata potilaan, omaisen tai osallisen oikean tuen piiriin. Tunnistaa stressin vaikutuksen itsessään ja havaitsee jälkihoidon tarpeen.
- Opiskelija osaa ottaa vastaan asiakaspalautteen ja kantelut, ohjata ne oikeaan paikkaan ja tarvittaessa itse vastata niihin.
- Tuntee ensihoitokeskuksen tiedotusmenettelyt ja osaa tarvittaessa toimia median kanssa.
- Tuntee työsuojelulain sekä oman vastuunsa työsuojelullisissa asioissa
- Opiskelija osaa tunnistaa ja arvioida turvallisuutta vaarantavat asiat ensihoidon tehtävissä, poistaa turvallisuusongelmia ja raportoida niistä eteenpäin
- Opiskelija osaa omalla toiminnallaan edistää työyhteisön hyvinvointia

- Opiskelija osaa käyttää toiminta-alueensa ohjelmistoja ja tietokantoja (Miranda, Haiopro, Titania, MUSE, WebLab, Kuvantaminen, Ariel, Merlot Medi, Vike, ST-pronto jne.)
- Opiskelija tiedostaa tehtävähallinnan, tiimityön, tilannetietoisuuden ja päätöksenteon merkityksen potilaan turvallisen hoidon näkökulmasta ja harjaantuu niiden käytössä potilaan hoitotilanteissa sekä tuntee ensihoidon laadunvarmistuksen.
- Opiskelija tuntee VIRVEN hallinnoinnin sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä tuntee alueellisen VIRVE päällikön toiminnan ja vastuun.
- Opiskelija hallitsee kenttäjohtajan tehtävään kuuluvan henkilöstöhallinnon.

Sisältö:

- Psykososiaalisen tuen tarpeen arviointi ja tuen piiriin ohjaaminen
- Asiakaspalautteen ja kanteluiden vastaanottaminen, niihin vastaaminen ja palautteen antaminen asianosaisille
- Ensihoidon tiedottaminen
- Kenttäjohtajan vastuu työsuojelussa ja työturvallisuusjohtamisosaaminen
- Työssä jaksaminen ja työhyvinvointi
- TYKS –ERVA -alueen ensihoitokeskuksen tietokannat ja ohjelmistot
- Crisis Resource Management (CRM) osaaminen ja laadun hallinta
- Henkilöstöjohtaminen

Toteutus:

- Lähiopetus
- Asiantuntijaluennot (psykososiaalinen tuki, asiakaspalaute, tiedottaminen, työsuojelu, CRM) ja –opetus (ohjelmistot ja tietokannat)
- Ohjattu yksilötehtävä: Työssä jaksaminen ja työhyvinvointi verkkotehtävä

Suoritus:

- Lähiopetukseen osallistuminen
- Verkkokeskusteluun osallistuminen verkkotehtävässä

Arviointi:

- Hyväksytty suoritus kun on osallistunut lähipäiviin ja verkkokeskusteluun.
Hyväksytty / täydennettävä

5.4 Valmiussuunnittelu ja varautuminen 2 op

Tavoitteet:

- Opiskelija tuntee sosiaali- ja terveydenhuollon alueellisen valmiussuunnittelun ja varautumisen
- Opiskelija tuntee pelastustoimen alueellisen valmiussuunnittelun ja varautumisen siltä osin kuin se on tarpeellista ensihoidon kenttäjohtajalle
- Opiskelija tuntee alueelliset erityiskohteet
- Opiskelija tuntee pelastustoiminnan johtokeskus toiminnan, AVI - johtokeskustoiminnan, kuntien johtokeskustoiminnan
- Opiskelija tuntee yhteiskunnan elintärkeät toiminnot (YETT)

Sisältö:

- Alueelliset sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnitelmat ja varautuminen poikkeusoloihin, sairaaloiden varautuminen
- Pelastustoimen alueellinen valmiussuunnittelu ja varautuminen
- AVI- johtokeskuksen, kuntien johtokeskusten ja pelastustoiminnan johtokeskuksen toiminta

Toteutus:

- Lähiopetus
- Pienryhmätehtävä
- Tutustuminen pelastustoiminnan johtokeskukseen

Suoritus:

- Pienryhmätehtävä: Selvittää muulle ryhmälle jokin sopiva asiakokonaisuus alueellisista tai STM:n valmiussuunnitelmista ja varautumisesta tai YETT -toiminnoista. Verkkotehtävä
- Lähipäiviin, harjoituksiin ja toimintaan tutustumiseen osallistuminen

(jatkuu)

Arviointi:

- Hyväksytty suoritus kun on suorittanut pienryhmätehtävän ja osallistunut lähipäiviin, harjoituksiin ja toimintaan tutustumiseen. Hyväksytty / täydennettävä

5.5 Viranomaisyhteistyö 7 op

Tavoitteet:

- Opiskelija tuntee keskeisten yhteistyöviranomaisten toimintaa ohjaavat lait ja asetukset sekä perustehtävän, siltä osin kuin se on ensihoidon kenttäjohtamisessa tarpeen (Pelastustoimi, Poliisi, Sosiaalitoimi, Hätäkeskuslaitos, Meripelastuskeskus), sekä on perillä muiden toimijoiden toiminnan ohjauksesta (Tieliikennekeskus, Tulli, Satama, Kirkon henkinen huolto, SPR /Vapepa)
- Opiskelija tuntee eri viranomaistoimijoiden päivittäistoiminnan
- Opiskelija tietää eri viranomaisten vastuut erilaisissa onnettomuus- ja häiriötilanteissa
- Opiskelija osaa VIRVE –viranomaisverkon käytön viranomaisviestinnän välineenä
- Opiskelija tuntee yhteistyöviranomaisten valmiudet tukea ensihoitotoimintaa TYKS –erityisvastuualueella
- Opiskelija tuntee virka-apu käytännöt eri viranomaisten välillä sekä tietää terveydenhuollon velvollisuudet antaa virka-apua muille viranomaisille
- Opiskelija tuntee pelastustoiminnan eri onnettomuustilanteissa (tulipalo, rakennussortuma, räjähdysonnettomuus, tieliikenneonnettomuus, raideliikenneonnettomuus, merionnettomuus ja muu vesiliikenneonnettomuus, lento-onnettomuus, kemikaalionnettomuus, ydinvoimalaonnettomuus, luonnononnettomuudet jne.)

Sisältö:

- Pelastustoimen alueellinen valmius, johtamisen tasot, pelastustoiminta erilaisissa onnettomuustilanteissa, pelastusjohtoiset tehtävät, viestintä, viranomaisyhteistyön muodot
- Poliisin alueellinen valmius, johtamisen tasot, poliisitoiminta erilaisissa onnettomuustilanteissa, poliisijohtoiset tehtävät, viestintä, viranomaisyhteistyön muodot
- Sosiaalitoimen alueellinen valmius, johtamisen tasot, toiminta erilaisissa onnettomuus- ja kriisitilanteissa, viestintä, viranomaisyhteistyön muodot
- Häätäkeskuslaitoksen alueellinen valmius, johtamisen tasot, ensihoito- ja pelastustoiminnan tukemisen mahdollisuudet, viestintä ja viestinnän mahdollisuudet, yhteistyömuodot, operatiiviset ohjeet
- Meripelastuskeskuksen alueellinen valmius, johtamisen tasot, pelastustoiminta merialueella, viestintä, viranomaisyhteistyön muodot, ensihoidon tukeminen
- Muiden viranomaisten toiminta ja yhteistyömuodot (Tulli, Satama, Tieliikennekeskus, Puolustusvoimat, Ilmailulaitos jne.), alueellinen valmius tukea ja ohjata ensihoidon toimintaa
- Muiden toimijoiden toiminta ja yhteistyömuodot (SPR /Vapepa, kirkko jne.), alueellinen valmius tukea ensihoidon toimintaa

Toteutus:

- Lähiopetus
- Pienryhmätyöskentely (verkkotehtävä)
- Yhteistyöviranomaisten asiantuntijoiden luento-opetus (Pelastustoimi, Poliisi, Sosiaalitoimi, Häätäkeskuslaitos) ja mahdollinen käytännönharjoitusten ohjaus (Pelastustoimi, Poliisi)
- Yhteisharjoitus ja tutustuminen toimintaan (Meripelastuskeskus)
- Tutustuminen toimintaan 1-2 päivää (Häätäkeskuslaitos)

Suoritus:

- Pienryhmätehtävä: Tiedon etsiminen niiden viranomaistoimijoiden ja muiden tahojen toiminnasta, joista ei asiantuntijaluentoa tai toimintaan tutustumista ole muussa opetuksessa

(jatkuu)

- Lähipäiviin, harjoituksiin ja toimintaan tutustumiseen osallistuminen

Arviointi:

- Hyväksytty suoritus kun on suorittanut pienryhmätehtävän ja osallistunut lähipäiviin, harjoituksiin ja toimintaan tutustumiseen. Hyväksytty / täydennettävä

5.6 Suuronnettomuusjohtaminen 3 op**Tavoitteet:**

- Opiskelija hallitsee normaalitoimintojen laajentamisen ja alkuvaiheen toiminnan ohjauksen suuronnettomuustilanteessa
- Opiskelija tuntee alueellisesti sairaaloiden ja terveyskeskusten valmiudet toimia suuronnettomuus- ja poikkeusoloissa
- Opiskelija osaa lääkinnällisen pelastustoiminnan organisoitumisen erilaisissa suuronnettomuustilanteissa ja hallitsee organisaation sisäiset johtosuhteet, viestinnän, sektorijohtajien toiminnan, dokumentoinnin
- Opiskelija osaa käyttää lääkinnällisen pelastustoiminnan johtamisvälineitä (toimintaohjekortit, resurssitaulukot, VIRVE –päätelaitteet, sähköiset suuronnettomuussovellukset jne.)
- Opiskelija tuntee alueelliset lääkinnälliset suuronnettomuusohjeet sekä on tietoinen muiden viranomaisten ohjeista siltä osin kuin se on tarpeellista
- Opiskelija tietää lääkinnällisen pelastustoiminnan organisaation sijoittumisen muuhun pelastusorganisaatioon, tuntee eri viranomaisten välisen työnjaon sekä pelastustoiminnan johtovastuun, tuntee tiedotuskäytännöt

- Opiskelija hallitsee viranomaisten välisen viestinnän
- Opiskelija hallitsee toiminta-alueen johtoelimen toiminnan (sekä tukitoimintojen johtoelimen toiminnan)
- Opiskelija tuntee alueellisia erityiskohteita ja toiminnan niissä
- Opiskelija tuntee muiden viranomaisten suuronnettomuusvalmiudet (Pelastustoimi, Poliisi, Meripelastuskeskus, Sosiaalitoimi, Hätäkeskuslaitos, Puolustusvoimat)
- Opiskelija tuntee muiden kuin viranomaistoimijoiden valmiudet tukea lääkinnällistä pelastustoimintaa suuronnettomuustilanteessa (SPR/ Vapepa, Kirkko jne.)

Sisältö:

- Ensihoidon kenttäjohtajan toiminta suuronnettomuuden tai muun kriisitilanteen syntyessä
- TYKS ERVA –alueen sairaaloiden suuronnettomuussuunnitelmat ja valmiudet, alueen terveystoimien suuronnettomuussuunnitelmat ja valmiudet, lähialueiden sairaaloiden valmiudet
- Lääkinnällisen pelastustoiminnan organisaatio suuronnettomuustilanteessa, johtosuhteet, viestiohjeet ja viestintä, toimintaohjeet, toiminta lääkintäjohtajana, toiminta luokittelujohtajana, toiminta hoitojohtajana, toiminta kuljetusjohtajana
- Pelastustoiminnan johtosuhteet ja organisaatiot (Pelastustoimi, Poliisi, Meripelastuskeskus, Sosiaalitoimi) erilaisissa suuronnettomuus ja häiriötilanteissa (Puolustusvoimain virka-apu)
- Viranomaisten välinen viestintä suuronnettomuus- ja häiriötilanteessa
- Toiminta-alueen johtoelimen ja tukitoimintojen johtoelimen toiminta
- Vapaaehtoisten käytön ja mahdollisuudet suuronnettomuus- ja häiriötilanteissa

Toteutus:

- Lähiopetus

(jatkuu)

- Pienryhmätyöskentely
- Tutustuminen poliisin tilannekeskukseen, toiminta-alueen johtokeskukseen (VS10), meripelastuskeskukseen
- Viranomaistoimijoiden asiantuntijaluennot
- Suuronnettomuusharjoitus

Suoritus:

- Pienryhmätehtävä: Selvittää muille opiskelijoille määrätty osa lääkinnällisen pelastustoiminnan organisaatiosta, etsiä tietoa sairaaloiden ja terveyskeskusten valmiuksista ja esittää se muille opiskelijoille. Verkkotehtävä
- Lähipäiviin, harjoituksiin ja tutustumiskäynteihin osallistuminen

Arviointi:

- Hyväksytty suoritus kun on suorittanut pienryhmätehtävän ja osallistunut lähipäiviin, harjoituksiin ja toimintaan tutustumiseen. Hyväksytty / täydennettävä

6 Arviointi

Opintojen arviointi on oppimista ohjaavaa, kehittävää ja jatkuvaa. Arviointi kohdistuu sekä oppimisprosessiin että oppimistuloksiin. Jatkuva arviointi tukee opiskelijaa omien tavoitteidensa asettamisessa ja arvioinnissa sekä oman osaamisen vahvuuksien ja kehittämisalueiden nimeämisessä. Arviointi koostuu opiskelijan ja ryhmien itsearvioinneista, vertaisarvioinneista sekä kouluttajien arvioinneista. Kouluttajien vastuulla on arvioinnin kokoaminen ja integroiminen.

Oppimisen arvioinnissa noudatetaan ammattikorkeakoulun yleisiä ohjeita. Opintojen hyväksymisen edellytyksenä on siihen kuuluvien osioiden suorittaminen opetussuunnitelman mukaisesti. Hyväksytysti suoritetuista opinnoista käytetään arvosanoja kiitettävä (5), hyvä (3-4), tyydyttävä (2-1) tai mainintaa hyväksytty tai suoritettu. Opintosuoritus-tiedot tallennetaan Turun ammattikorkeakoulun opintosuoritusrekisteriin.

Opiskelija saa opintojen päätyttyä todistuksen, jonka liitteenä on opintosuoritusote arviointimerkintöineen. Opiskelija arvioi erikoistumisopintojen sisältöä ja toteutusta suulli-

(jatkuu)

sin ja kirjallisin palauttein vähintään opintojen puoleksavälissä ja lopussa. Opiskelijapalautteet ja kehittämisehdotukset huomioidaan seuraavan koulutuksen suunnittelussa.

7 Kenttäjohtamisen erikoistumisopintoihin suositeltava kirjallisuus

Asetus ensihoitopalvelusta (340/2011)

Castrén, M., Ekman, S., Martikainen, M., Sahi, T., Söder J. (toim.) 2006. Suuronnettomuusopas. Duodecim

Castrén, M., Kurola, J., Lund, V., Silfvast T. (toim.) 2010. Ensihoito-opas. Duodecim (soveltuvien osin)

Elomaa, E. & Mikkola, H. 2004. Näytön jäljillä – tiedonhaku näyttöön perustuvassa hoitotyössä. Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja 12.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2003. (tai uudempi) Tutki ja kirjoita. Vantaa: Dark Oy.

Kuisma M., Holmström P., Porthan K. (toim.) 2008. Ensihoito. Hygieia- sarja. Tammi. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä. Soveltuvien osin

Sisäministeriön tutkijaryhmien raportit soveltuvien osin.

STM (2006) Turvallinen lääkehoito. Valtakunnallinen opas lääkehoidon toteuttamiseksi sosiaali- ja terveydenhuollossa. STM oppaita.

Onnettomuustutkintakeskuksen tutkintaraportit soveltuvien osin.

Terveydenhuoltolaki (1326/2011)

Ylipartanen A. (2010) Tietosuojaterveysdenhuollossa – potilaan asema ja oikeudet henkilötietojen käsittelyssä. Tietosanoma Oy. Soveltuvien osin

8 Ohjausryhmä

Arno Vuori, Ensihoidon vastuulääkäri Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri

Pauli Kamsula, Projektipäällikkö, Varsinais-Suomen ensihoitopalvelun kokonaisuudistuksen suunnittelu -projekti

Sirpa Pinomäki, VIRVE –viestipäällikkö, Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri

Teemu Elomaa, Osastonlääkäri, Ensihoidon lääkäriyksikkö, Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri

Petri Aaltonen, Lääkäri, Ensihoidon lääkäriyksikkö, Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri

(jatkuu)

Timo Iirola, Kliininen opettaja, Lääketieteellinen tiedekunta, Turun Yliopisto
Jussi Vaitiniemi, Lääkintäesimies, Varsinais-Suomen pelastuslaitos
Riku Raikaa, Lääkintäesimies, Varsinais-Suomen pelastuslaitos
Frans Schaper, Palomestari, Varsinais-Suomen pelastuslaitos
Lasse Putko, Ensihoidon opettaja, Turun ammattikorkeakoulu
Jari Säämänen, Ensihoidon yliopettaja, Turun ammattikorkeakoulu
Kaarina Katas vs. johtava sosiaalityöntekijä, Turun kaupunki, Sosiaalipäivystys
Tomi Maunu, Johtokeskusupseeri, Meripelastuskeskus Turku
Tiina Rantanen, Toimiala-asiantuntija, Varsinais-Suomen hätäkeskus
Joonas Tikka, ylikonstaapeli, Varsinais-Suomen poliisilaitos

Lähteet

- Karjalainen, A., Alha, K. & Jutila, S. 2007. Anna aikaa ajatella. Suomalaisten yliopisto-
opintojen mitoituksjärjestelmä. Oulun yliopisto.
- Poikela, E. & Poikela, S. 1999. [viitattu 14.9.2011]. Kriittisyys ja ongelmaperustainen
oppiminen. Saatavissa
www.uta.fi/kirjasto/oppimiskeskus/verkkoaineisto/kasv/poikela99.pdf
- Rauste-von Wright, M. & von Wright, J. 2003. Oppiminen ja koulutus. 9. uudistettu
painos. Helsinki: WSOY.
- Salakari, H. 2007. Taitojen opetus. Saarijärvi: Saarijärven Offset.
- Salovaara, H. 2004. [viitattu 14.9.2011]. Ongelmakeskeinen oppiminen – Problem Ba-
sed Learning (PBL). Saatavissa
http://tievie.oulu.fi/verkkopedagogiikka/luku_6/ongelmakeskeinen.htm.